కీర్తనలు

తెలుగు మీరా

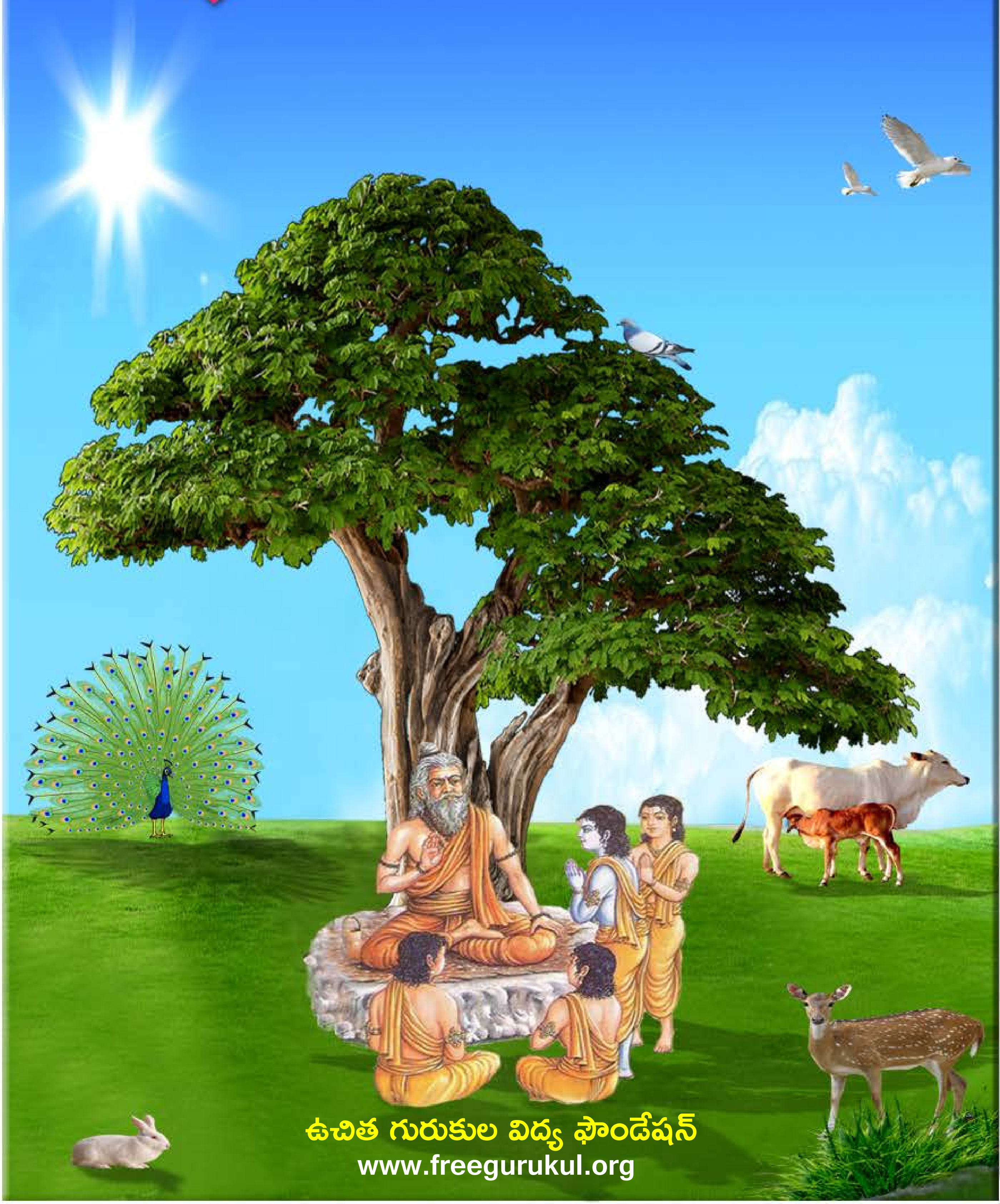

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్

www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజి
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస
అమ్మ శారదా దేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయిబాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళ స్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

Free Gurukul

"ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్" ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in
2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org Mobile App: Free Gurukul email: support@freegurukul.org
Facebook: www.facebook.com/freegurukul Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

" మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికి అందించబడాలి "

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

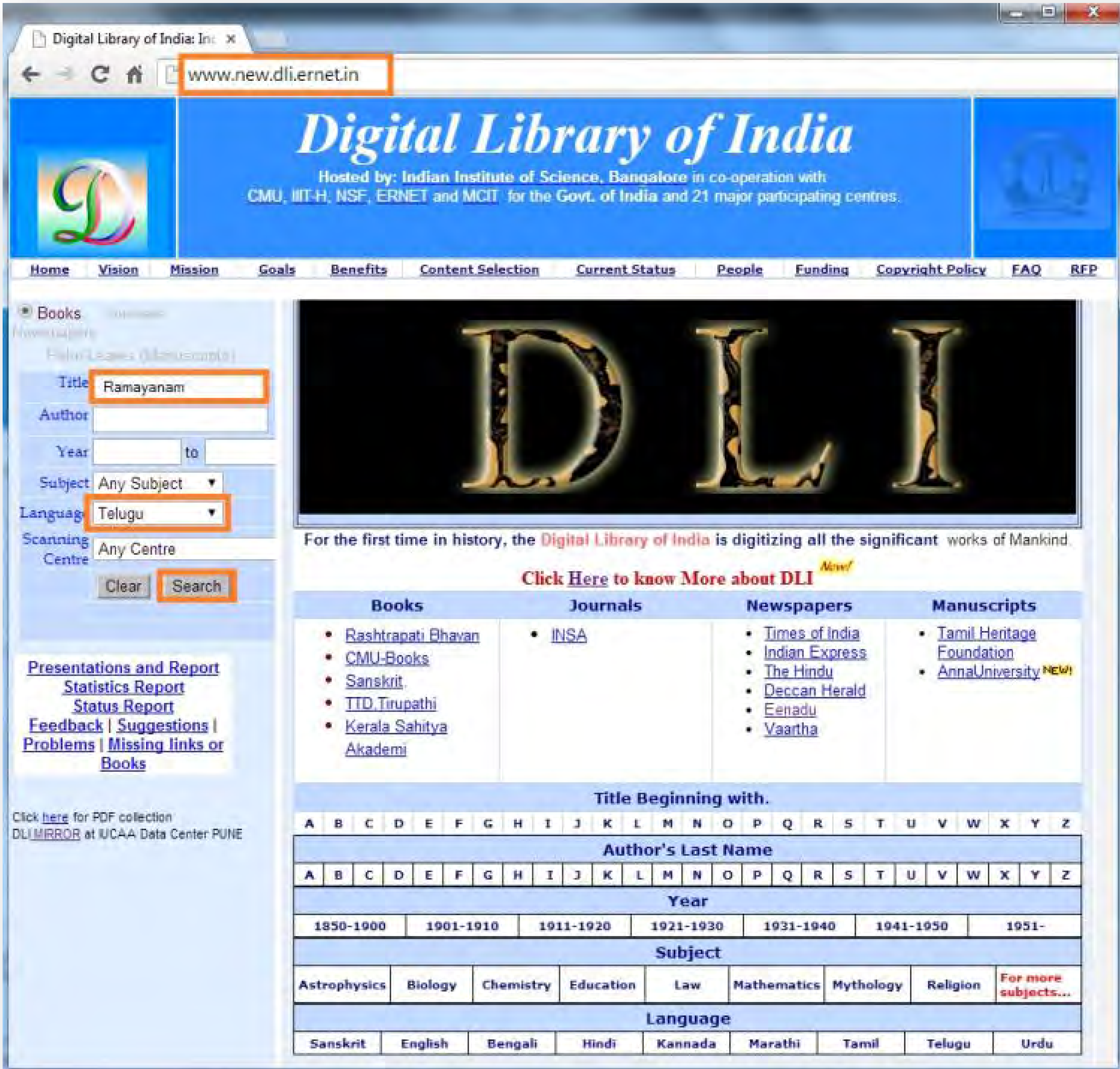

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్న్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ఓమ్

తెనుగు మీరా

ఇరువదెనిమిది పదములు—రాగతాళములతో

శ్రీ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మగారి

'పరిచయము' స్వరకల్పనలతో

రామచంద్రి కౌండిన్య

ఆంధ్రి హిందీ పరిషత్

హిందీ ప్రిచార సభ హైదరాబాదు

పదసూచి

సంఖ్య	పదము	పుట
౧	నేడు గోవిందుని పిలిచితి నమ్మా	౧౭
౨	కనులలో కొలువుండురా, గోపాల	,,
౩	వలదోయి, వలదోయి, జోగీ, పోవ	౧౯
౪	జలదముగని జడిసితినే శ్యామ	,,
౫	కరుణించి మొరవిన రారా శ్యామ	౨౦
౬	వింతలు వింటివటే, చెలి	౨౩
౭	ఏ లీల ప్రభు గలియ గలనో, తెలియనే। నే	,,
౮	విరహిణి నే కునుకేని యెఱుగనే	౨౫
౯	నిదురన్న నేమో మఱచితినే, ప్రియుని	,,
౧౦	దరిసెనమే లేక నెఱనొచ్చెనే కన్ను	౨౭
౧౧	కూయి మానవె కోయిలా, ప్రియుబాణి	,,
౧౨	అమవస నెలగా కొనేలరా	౨౯
౧౩	పన్నిపోయెనె యురులు మన మోహనుడర నేడు	,,
౧౪	ప్రేమ జేసిన వెఱ్ఱినే, నా బాధ	౩౧
౧౫	వెలితియే గనుపించెనే, ప్రియులేమి	౩౩
౧౬	పట్టి నందుకు సామి, పడతి మానుగాచు	,,
౧౭	వినగా నోతునె చెలి	౩౫
౧౮	కలికి, పానుపుజేరి కనుమూసితినో లేదో	౩౭
౧౯	అంపి రావింప రమ్మా	,,
౨౦	విన్న బోయెనె వీడు	౩౯

౨౧	సుకము గడియే నెరుగనే వలకేని	౪౧
౨౨	కుశలమింతే నడుగడే, ఓయమ్మ	౪౩
౨౩	జనన మృతి సహచరా, నినువీడి	,,
౨౪	రారా దరిసెన మీయ	౪౫
౨౫	ఎవరే వేరెవరే, గిరిధర గోపాలుడుగా కెవరే	౪౭
౨౬	గిరిధారి యిలుచేర వెడలుదునే	౪౯
౨౭	నీకై సుకములెల్ల కొల్ల పోయిన నన్ను	,,
౨౮	దాసిగా నన్నేలు శ్యామ సుందర చరణ	౫౦
౨౯	స్వర కల్పన	౫౬
౩౦	తప్పు ఒప్పుల పట్టిక	౯౧

తొలి పలుకు

భారతీయుల జీవితము వివిధ భారతీయ భాషలలో మూర్తీభవించి యున్నది. ఈ భాషలను ఉపేక్షా భావముతో చూచుట వీని యందున్న భారతీయ జీవితమునే ఉపేక్షించుటయగును. మన దేశము యొక్క వివిధ భాషల సాహిత్యములలో వేల సంవత్సరముల భారతీయ జీవిత మిమిడియున్నది. ఈ భారతీయ జీవితమును, సంస్కృతిని తెలిసికొనుట మన భావిభాగ్యోదయమునకు అత్యావశ్యకము.

భారత రాజ్యాంగ విధానములో అంతర రాష్ట్రీయావశ్యకతకై రాజ భాషగా హిందీ గుర్తింపబడినది. అయితే, ఎప్పటివరకు భారత దేశమందలి వివిధ భాషాసాహిత్యవేత్తల ఆచరణ రూపమైన సాహాయ్యము హిందీకి లభింపదో, అప్పటి వరకు హిందీభాష సాహిత్య సాంస్కృతిక దృష్టిలో ఉన్నతస్థాయిని పొందలేదు. కేవలము హిందీ ప్రాంతవాసులే హిందీ సాహిత్యవేత్తలని భావింపబడినచో హిందీ భాషాక్షేత్రము సంకుచిత మగుటెగాక ఆ సాహిత్యముగూడ విస్తృతము కాజాలదు.

భారతదేశములోని అన్ని భాషల సాహితీపరులును తమ సాహిత్యమున తమ మాతృభాషలో వెలువరించుటతోపాటు హిందీలో గూడ వెలువరించుచు, తమ భాషలతో పాటు దానికి గూడ సమాన గౌరవ మిచ్చుట భారత జాతీయ జీవిత వికాసమునకు దోహదము కాగలదు. అప్పుడే ప్రతి భాషలోనున్న ప్రముఖ రచయితల ప్రతిభ ఆ భాషలోనే పరిమితము కాకుండ, హిందీ ద్వారా సమస్త భారతావనిలోను ప్రకటితము కాగలదు. అందువలన సమస్త భారతీయ భాషా సాహిత్యములలో గల వివిధ రచనా విధానములను భావసంపదను సాహితీ పరులును కళావేత్తలును సులభముగా అర్థము చేసుకొని, ఒకే సాహిత్యమును, అనగా భారతీయ సాహిత్యమును సృష్టింప గలుగుదురు.

మన దేశములో అనేక భాషలు మాట్లాడబడుచున్నవి. వానిలో ముఖ్యమైనవి పదునాలుగు. కొన్ని భాషలలో అత్యుత్తమ సాహిత్యము

లున్నవి. ఒక్క దేశములోనున్న అట్టి సాహిత్యముల పరస్పర పరిచయము ఆ దేశపు జాతీయ జీవిత సౌధమునకు పునాదియనుటలో అతిశయోక్తి లేశమును లేదు.

పైనుదహరించిన లక్ష్యములను సాధించుటకే "ఆంధ్ర హిందీ పరిషత్తు"ను స్థాపించినాము. మన దేశములో నిటువంటిది యిదే ప్రథమ సంస్థయని చెప్పుటకు గర్వపడుచున్నాము.

పరిషత్తు-సాహిత్య ప్రకాశక మాల :

ఈ సాహిత్య ప్రకాశక మాల హిందీ తెలుగు సాహిత్యముల మధ్య సన్నిహితత్వమును ఐకమత్యమును పెంపొందించుటయనెడి లక్ష్యముతో స్థాపించబడినది. ఇది హిందీలోను తెనుగులోను ఉత్తమ సాహిత్య గ్రంథములను ప్రచురించును. ఉత్తమ రచయితలకు ప్రోత్సాహమిచ్చును దీనిని స్థాపించి కొన్ని మాసములైనప్పటికిని ప్రముఖులగు అయిదుగురు ప్రాచీన కవుల కొన్ని రచనాభాగములను "పంచామృతము" అను పేరుతో హిందీలో ప్రచురించినాము అది మా ప్రకాశకమాలలో ప్రథమ పుష్పము. ఈ "తెనుగు మీరా" ద్వితీయ పుష్పము. ఇది తెనుగులో నున్నట్లు ఆ పేరే చెప్పుచున్నది.

అత్యున్నతములగు తమ ఆధ్యాత్మిక భావములచే దేశమును పునీతమొనర్చిన మీరావంటి భక్తులకు చరిత్రలో అంతగా స్థానము లేక పోయినను ప్రజలు మాత్రము వారిని మరువలేరు. వారి దివ్యస్మృతులు మానవ హృదయములో యుగయుగాలవరకు చెరుగని ముద్రలువైచును. అట్టి మీరా భక్తి భావనమును తెనుగు గీతికలలో ఆలపించి, ఆమె గాన మాధుర్యమును ఆంధ్రులకు రుచి చూపిన డాక్టర్ రామచంద్రయ్యగారి పరిశ్రమ సెంతయు అగ్గింతును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము వాల్తేరు 30-౧౨-౫౪	జి. సుందరరెడ్డి జనరల్ సెక్రటరీ.

నివేదన

నా చిన్ననాటి మాట. మా తండ్రి శ్రీ ఓరుగంటి వెంకట సుబ్బయ్యగారు న్యాయవాదులు, రామ భజనాపరమున దినదినము నగర సంకీర్తన మేగెడివారు. ఆ రోజులలో నా పుట్టువగుట నాకాదేవుని పేరిడినారు. నా కూహగల్గు నాటికి రామ భజనావసరముల తాత మిత్రు లెత్తికొనగా నేను ,,ఊరేగు'' వాడను. పితృసమాత్త మా భక్తి నేటికి రూపున వాసించినది.

మా తండ్రిదే అయిన దేశ సేవాపరము వారినేగాక మా తల్లి కీ॥ శే॥ మహాలక్ష్మమ్మను, కీ॥ శే॥ నాకగ్రజులు దర్శనశాస్త్రి, విద్వాన్ శ్రీ వెంకటేశ్వర శర్మ, బి. ఒ. ఎల్. ను నన్నును కారావాస మనుభ వింపజేసినది. ఆ దేశసేవలో శేకుగ హిందీలోతుల తడవిన ఆ యన్న కారణముగ కొలది పాటియే యైనను హిందీ నాయొంట బట్టినది.

మా కుటుంబమున మొట్ట మొదలుగ కవితాంకురములు తొడవినది మా యన్న వెంకటేశ్వరుల కగ్రజులును నా ఆధుని కోన్నత విద్యకు ప్రాపు శ్రీ వెంకట సుబ్రహ్మణ్యమున కనుజులను అగు శ్రీ వెంకట కృష్ణయ్యగారు. వారెరిగినదే విద్య. నన్నను గ్రహింపదలచి ,,సద్యఃపర నిర్వృతమే'' నన్ను కవితాంకమునకును శ్రీ అరుణాచల రమణాంతికము నకును జేర్చినారు.

ఇందరింతగా నోమగా, నేను నిమిత్తముగ, మీరా పదములు కొన్ని తెనుగున నట్లు తీరినవి. తొలింటి నా పూజా ఫలముగ, సరస్వతీదేవి చెవిచెంగలువ చిలుకరించిన మధువులు, శ్రీ రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మగారి 'పరిచయము' 'స్వరకల్పన'లు నన్ను సుకృతిని జేసినవి. చిక్కని చక్కదనమునకెత్తిన వారి రచన మీరా పదముల నలరించుట మత్కృతి వైశిష్ట్యము. నా యెడవారికి గల్గిన యీయవ్యాజ వాత్సల్యమునకు దోహదము నా మిత్రము శ్రీ అయాచితుల హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు. ,,పరి చయమున'' వీరును కృతపరిచయులే.

ఈ పదముల గొన్నింటిని నేను వినిపింపగా తనిసి, శ్రీ జి. సుందర రెడ్డిగారు, నాకొఱిగింపకయే సంవిధానము నెమకి, ఆంధ్ర హిందీ పరిత్తువారి తొలి యత్నముగ నా కృతిని వెలుపరింప గారకులైనారు. కృతజ్ఞతతో నిండిన నాయెదపొంగు, హృదయస్పర్శి నాయంజలి వీరందరను తృప్తుల జేయునుగాక.

''ఎందరో మహానుభావులు
అందరికిని వందనములు''

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము
వాల్తేరు
జయ సం॥ ఆషాఢ శు॥ ౧ మి

మీ॰ రామచంద్ర కౌండిన్య

పరిచయము

శైశవ్య కవితావేశ మావరించిన నా చిన్నతనమందు ఎప్పుడో "మీరాబాయి" అను పేర చిన్న పద్యకావ్యము రచించి ప్రకటించి యుంటిని. నాటికి గాని నిన్న మొన్నటి వరకుగాని నాకు మీరాబాయి సంకీర్తనములతోగాని చరిత్రముతోగాని యెట్టి పరిచయమును ఉండలేదు. ఎవరో చెప్పగానో ఎక్కడనో చదువగానో తెలిసికొన్నది ఆ కథ. హిందీ భాషయందుగాని హిందూస్తానీ సంగీతమందుగాని నాకు గల పరిచయము అతిస్వల్పమగుటయే అందుకు ముఖ్యహేతువు. కొన్ని దినముల క్రింద శ్రీ ఓరుగంటి రామచంద్రయ్యగారు ఐదంపర్యముగా నా వద్దకువచ్చి యిందు ప్రకటితములైన, తాము తెలిగించిన మీరా పాటలకు పాడి వినుపించు వరకు నాయజ్ఞానపు నష్టమెంత గొప్పదో నాకవగతము కాలేదు. ఇప్పుడు అవగతమైననూ-ఇక మీద నేను హిందీ భాషను నేర్చుకొనుట అసంభవము గనుక మీరాదేవి మూలకృతులను నేరుగా చవిచూచు భాగ్యము నాకుండదు.

కాని ఆ నిర్వేదమున కవకాశము లేక చేసినారు రామచంద్రయ్య గారు. వారి తెలిగింపు స్వతః కమనీయముగా నున్నది. భాషాంతరీ కరణములందు సామాన్యముగా కానవచ్చు అన్వయ క్లేశములు, అసాం ప్రదాయికములైన నడకలు, అధ్యాహార కాంక్షలు ఛందస్సంకరములు మొదలైన అవలయము లిందెక్కడను కానరావు. మీరాబాయి తెలుగులోనే వీనిని రచించి యుండవచ్చు ననిపించును. భాషాంతరీ కరణముగూడ ఒక విశిష్టమైన స్వతంత్రకళ యనుట ఇక్కడ గమనింప వచ్చును. మూల రచన యందలి సారమైన భావమును, ఆర్జవముతో ననుభవించు సహృదయత, దానిని తమదిగా తమ భాషలో పునశ్చర్వణగా భావించు శక్తి, స్వభాషా మర్యాదలు చెడనీయక దానిని పునస్సృష్టి చేయు స్వతంత్ర కావ్యకౌశలము—ఇవి గలవారికి మాత్రమే అట్టి రచన సాధ్యము.

ఈ రచన యింత హృదయంగమముగా నుండుటకు ఇంకొక ముఖ్య కారణమున్నది. మూలరచన గేయరూపము గనుక తెలిగింపు గూడ గేయముగానే సంతరించినారు రామచంద్రయ్యగారు. అందును అసలు గేయముల హిందూస్తానీ రాగతాళములలోనే ఈ తెలుగు రచనను బంధింపక, తమకు సన్నిహితమై ప్రియమైన కర్ణాటకపు వరుసలలోనే ఈ కూర్పు భావించి సాగించినారు. సింధుభైరవి, కమాసు మొదలైన కొన్ని రాగాలు ఔత్తరాహాలైనా అవి మనలోచేరి మనవైపోయి యెంతో కాలమైనది. ''తిలక్ కామోద్'' ఒక్కటె ఇందు పచ్చి హిందూస్తానీ రాగమనుకోవచ్చు. కాని అదిగూడ, నేను 'యదుకుల కాంభోజి' యనియు, కొంతకాలము క్రింద 'ఎరుకల కాంబోది' అనియు, ఇంకను పూర్వ కాలమున 'తెలుగు కాంబోది' అనియు ,పేర్కొన బడిన మన రాగమే ఉత్తరదేశము చేరి నామరూపాలు కొంచముగా మార్చుకొన్నది. కనుక అందు పరకీయ మనుభ్రాంతి మన కక్కరలేదు. మూలమైన మీరాదేవి రచనల రాగాతాళములే నేడును వాడుకలో నున్నవని యెవరును జెప్పలేరు. జయదేవుడు, పురందరదాసు ;మొదలగువారి గేయములవలెనే యివిగూడ భిన్నరుచి సంప్రదాయ జ్ఞానాదులకు లోగి ఎన్నో మార్పులు పొంది యుండక తప్పదు. కనుక ఇప్పటి మీరా పాటల హిందుస్తానీ సంప్రదాయమునే తెలుగు రచనకును అతికించుట అర్థములేని పారవశ్యము. రామచంద్రయ్యగారు వహించిన యీ రాగతాళ రచనా స్వాతంత్ర్యము ఈ పాటలయందు మనకు ఆత్మీయతను సంపాదించి పెట్టినది. మరియు ఇందుపయోగించినవి గూడ ప్రస్తార సిద్ధములైన గణిత రాగతాళములు గావు; కేవలము పామర శ్రవణములను మాత్రము తృప్తిపరుచునట్టి, సంస్కారశుద్ధిలేనట్టి, యిప్పటి సినిమా వరుసలను గావు. మరి పరంపరా శుద్ధములై, గంభీర భావములను స్ఫురింపజేయగలిగి, ప్రాచీన వాగ్గేయ కారకు లాదరించిన రాగతాళము మార్గములే వీరిందాదరించిరి. తాళములందును చతురశ్రపు నడకకంటె ఖండ మిశ్రగతులు గల 'చాపు' తాళములే యీ పాటలలో ఎక్కువగా పరిగ్రహింప బడినవి. సమమైన

చతురశ్రమున కంటె విషమమైన ఖండ మిశ్రత్ర్యశ్రములందే దాక్షి ణాత్యులమైన మనకెక్కువ ప్రీతి యనుట అనుభవ సిద్ధమైన విషయము. జాతీయమైన యీ అభిరుచికి, అభిమానమునకు, హేతువు నూహించుట సులభము కాదు, మరి అనుభవ రసికులకు తత్వమే కాని తర్కముతో పని యుండదు గదా.

మరి రామచంద్రయ్యగారి బుద్ధి విశ్వకళా పరిషత్తుల రాయిడిచే ఎంత నిశితమో అంత వారి హృదయము సహజమై ఆధ్యాత్మికచింతా వేదనలచే అర్ద్రమైనది. ఆ వేదనలే వీరిని శ్రీరమణ మహర్షి సన్నిధికి జేర్చినవి; ఆయన వాత్సల్యమును అనుగ్రహము సంపాదించి ఇచ్చినవి; ఆ మహనీయుని మీద అసాధారణ భక్తిని గలిగించినవి.

"భగవాను నామంబు భజియించువేళఁ
గనులనశ్రులు గ్రమ్మఁ, గాసంతలోన
గర్వించి నసుబోంట్లు గలరె భక్తాళి
సుకృతులంచని చొక్కి సోలుచునుందు"

(రమణస్మరణ పు. ౧౫)

అని యొకచో వీరే వ్రాసిరి. ఈ అశ్రులు, చొక్కుటలు, సోలు టలను ఎందరకో కావ్యరచనా కాలమందు మాత్రము వచ్చెడి అధ్యా సములు. వీరి కవి పరవశముగా అనుభవించి తీరవలసిన అంతరంగిక సత్వస్ఫురణలు. సాధారణ పండిత జీవితమును గూర్చి.

'పదము పదము పదము పదజాలమే కాని
హృదయ బాధ సుంతయేని లేదు,
వ్యథ యొఱుంగలేని బ్రదుకవ వ్యర్థమ్మురా
రమణలీల లెఱుఁగ రావె మనస !,

(రమణస్మరణ. పు. ౨౮)

అని వీరు నిర్వేదపడినారు. కనుకనే మీరాదేవి పాటలలో

అచ్ఛముగా ప్రతిఫలించు అపురూపమైన ఆమె హృదయవేదనను ఈ తెలుగు రచనకెత్తిపెట్టి మనకందీయ గలిగినారు. కాబట్టి అట్లు చేయుటలో మూలరచనయందలి శబ్దార్థముల విశిష్టతను పూర్తిగా వీరు మార్చి తెచ్చినారా, లేక కొన్నిటిని వదలి మరి కొన్నిటిని సొంతముగా కలిపినారా, అందువలన అసలు రచనకు విరుద్ధములైన విషయములేమైనను ఇందు చేరుకొన్నవా ఇత్యాది ప్రశ్నలు నావంటి వట్టి తెలుగు వారికి కలుగు నవకాశము గాని అక్కరగాని ఉండదు. హిందీ మూలముతో గూడ ఇరుగు పొరుగులుగా తెలుగు పాటలను ముద్రించినారు గనుక ఉభయ భాషావిశారదులు రెంటి సారస్యవైరస్యములను చర్చించుకొ వచ్చును. హృదయవేదనా ప్రధానమైన సారస్వత మందు నా దృష్టిలో అది శుష్కమైన బహిరంగ చర్చ.

పాటలలో సామాన్యముగా కానవచ్చు యతి, ప్రాస, పల్లవానుపల్లవ చరణాల పరస్పర సంబంధము మొదలగు సంప్రదాయాలను ఇచట వీరంతగా పాటింపలేదు; యథావకాశముగా యథానుకూలముగా నిర్వహించుకొన్నారు. ఇట్లే ఈ పాటల భాష గూడ, సామాన్య పద సారస్వత సంప్రదాయమునకు కొంత విరుద్ధముగా, ప్రాచీనమై సంస్కృతమైన తెలుగుగానే యేర్పడినది. కాని పై సంప్రదాయములన్నియు ఇంకను 'శాస్త్రపు' అంతస్తు కెక్కియుండలేదు గనుక ఈ రచనా స్వతంత్రత యెవరికిగాని ఉద్వేజకము కానక్కరలేదు. మరి ఈ అసామాన్యత మీరాబాయి భావములందలి యసామాన్యతతో చక్కగా అతుకొని పోయినదనియే చెప్పవచ్చును. భావములు తమవైనప్పుడు గూడ గౌణముగానే యుండక తీరని ఈ నియమాలు పరభావ పునశ్చర్వణా పారవశ్యమందు రచయిత దృష్టిలో ఇంకను దుర్బలములు కాక మానవు. రామచంద్రయ్యగారు ఈ రచనయందు సాధించిన చక్కని చిక్కదనమున కీ శైథిల్యము ఒక యలంకారముగానే పరిణమించినది.

రామచంద్రయ్యగారు ఈ పాటలను పాడి వినిపించినప్పుడు వీనిని స్వర తాళములతో ప్రకటించుట మేలని చెప్పితిని. ఆ కైంకర్యమును

పాట నాకే ప్రీతితో నిచ్చినందున ఈ పాటలను యథాశక్తిగా ఆ రెంటిని సూచించితిని. గమక ప్రధానములగు కర్ణాటక రాగముల స్వరూపమును స్వర రూపములతో పూర్ణముగా వెలువరుచుట యసాధ్యము. సంగీత కళలో వ్యుత్పన్నులైన 'వాసనాపరిపక్వబుద్ధుల'కు ఇందలి సూచనలు చాలునని నా నమ్మకము. స్వరపరచుటలో ఇందాశ్రయింపబడిన పద్ధతి మనదేశమందలి బయకారులందఱును అంగీకరించినదే.

ఇది చాలక ఉపోద్ఘాతము గూడ వ్రాయవలెనను వారి నిర్బంధ ప్రణయమును తప్పించుకొనేరక యీ నాల్గు మాటలు వ్రాసితిని.

ఇక స్వచ్ఛందముగా మీరాబాయి కథను వ్రాసిన నేను ఈ సందర్భమున ఆ మహనీయురాలి సత్యచరిత్రము నుల్లేఖించుట ధర్మము కాని నా కా వివరము లేమియు తెలియవు నా మిత్రులు ఆంగ్ల సంస్కృతాంధ్ర హిందీభాషా పరినిష్ఠితులు శ్రీ అయాచితుల హనుమచ్ఛాస్త్రి గారు వానిని తెలిపిరి. ధన్యవాదములతో వారిచ్చిన ఆ చరిత్ర విషయముల నిందనువాదము చేయుచున్నాను :

''ఆళ్వారుల కంఠనాళముల నుండి వెలువడిన విష్ణుభక్తి సుధాస్రవంతి దక్షిణభారతమునే గాక శ్రీ రామానుజులు నింబార్కులు విష్ణుస్వామి మొదలగు నాచార్య పురుషుల, వారి శిష్యప్రశిష్యుల, అమృత బోధనుల ద్వారా ఉత్తరభారతమును గూడ పవిత్రము నొనరింప సాగెను. కాగా కాశిలో శ్రీ రామానందులు తమ ద్వాదశశిష్య వర్గము ద్వారా జాతి ప్రాధాన్యము నిరసించి 'హరిని భజించువాడే హరికైన వాడు' అని చాటుట కారంభించిరి. వంగదేశమున శ్రీ చైతన్యప్రభు శిష్యులగు రూపసనాతన, జీవగోస్వాములు మధుర భక్తిని ప్రసారితము గావించుచుండిరి. ఏది యెట్లైనను ఆభక్తి ప్రవాహములు రాజస్థానము నందలి మరుభూములలో ప్రభావరహితముగా ఇంకిపోవుచుండెను. మీదు మిక్కిలి నాటి రాజస్థాన వీరులు రక్తమున వసంతోత్సవమాడి తమ జన్మములు కృతార్థములయ్యెనని భావించుచుండిరి. రాజస్థానము భక్తి ధర్మము

నను అగ్ని పరీక్షగా 'జౌహార్' గుండముల నేర్పాటు చేసికొనెను. అట్టిచో ప్రస్తర ప్రదేశమున పచ్చిక బయలు మొలచినట్లు అవతరించి, రాజస్థాన సామాన్యజనుల శుష్క జీవితములను భక్తి ప్రవాహమున జీవన రసస్నిగ్ధముగా నొనరించిన తపస్వినీమణి మీరా.

మీరా జీవిత స్రవంతి మూడు పాయలు : (౧) జన్మ మొదలు వైవాహిక జీవనము వరకు. (౨) భక్తి పథమున ప్రవేశించి సంఘ సంఘర్షణల రాటుదేరి లోకభావనల నతిక్రమించుట. (౩) మాధుర్య భావమున చరమస్థితిని ప్రాపించుట.

మేడ్తా రాజ్యాంతర్గతమైన కుట్కీ గ్రామమున రాథోరు రావు దూదా పుత్రుడగు రత్నసింహునికి మీరా జనించెను, జనన కాలము ౧౫౫౯-౬౦ విక్రమ శక ప్రాంతము ¶ తల్లి చిన్నతనమువనే గతించెను. తాతయైన దూదా చతుర్భుజదేవుని భక్తుడు. తల్లి చనిపోయిన పిమ్మట మీరా తాతగారి యొద్ద పెరిగెను. రావు వీరమదేవుని జ్యేష్ఠ పుత్రుడగు జయమల్లునితో ఆమె చిన్నతనపుటాట పాటలు వెలసినవి. అప్పటి శ్రీ రాధాకృష్ణుల పెండ్లియాటలతో మీరా యెప్పుడు తానై 'గిరిధర గోపాలుని' వరించుకొన్నదో చెప్పలేము. ౧౫౭౨ విక్రమ శక వత్సరమున రావు దూదా గతింపగా వీరమ దేవుడు శాసకుడయ్యెను. ౧౫౭౩ లో మీరాకు మేవాడ ప్రభువగు రాణాసాంగా (సంగ్రామసింహ) జ్యేష్ఠ కుమారుడగు భోజరాజుతో వివాహము సంపన్నమయ్యెను, కాని యా సౌమంగల్య జీవిత మామెకు

¶ ఇందభిప్రాయ భేదములు గలవు :

౧౫౬౦ విక్రమ సంవత్సరమని వ్రజరత్నదాసు

౧౫౫౮ విక్రమ సంవత్సరమని భవానిశంకర ద్వివేది

౧౫౭౩ విక్రమ సంవత్సరమని రామచంద్ర శుక్ల

౧౫౫౯-౬౦ విక్రమ సంవత్సరమని డాక్టరు కృష్ణలాలు

చాల కాలము సాగలేదు. ౧౫౭౦ ప్రాంతమున భోజరాజు మరణించెను. పిమ్మట మీరా భక్తి ప్రభావము స్వచ్ఛందముగా రాజపుత్ర స్థానమున ప్రవహింప సాగెను. వీరమదేవుని రాజ్యాధికారులు నిష్కల్మషమైన మీరా జీవిత ప్రవాహము నడ్డగించి కలుషితముజేయ ప్రయత్నించిరి. అసలే స్త్రీ; అందులో విధవ మీదు మిక్కిలి రాజవంశము, ఒక దాని కంటె వేరొకటి బలవంతమై యామె మార్గము నవరోధింప ప్రయత్నించినవి. కాని యీ యడ్డంకులచేత ఆమె హృదయము విచలితము కాలేదు. మొగలుల సామ్రాజ్యబలమును వణకించు రాజపుత్ర శక్తి మీరా హృదయ ధైర్యము ముందు వృథయయ్యెను. ౧౫౯౫ లో ఆమె వీరమదేవునాజ్ఞను లోగి మేవాడును వదలిపెట్టెను. ౧౫౯౭ లో గిరిధర గోపాలుని లీలామానుష క్రీడారంగమగు బృందావనము చేరి పరమప్రియుడైన ఆ దేవుని భజనముచేతను సంకీర్తనములచేతను అచ్చటి ప్రత్యణువును పవిత్రము చేసెను. అంతకు పూర్వము ఆమె హృదయముపై నిర్గుణవాద ప్రభావముకలదు. అప్పుడామె 'గగన మహాలు' లో 'శూలశయ్యా' పై ప్రియునితో గూడి శయనింపగోరినది. కాని బృందావనము చేరిన పిమ్మట జీవగోస్వామి రూపసనాతనుల చైతన్యమతమునకు చెందిన ప్రేమ పద్ధతిని, సూరదాసుని వల్లభ సంప్రదాయమునందలి మధుర సఖ్యభావములను ఆకళించుకొనెను. నాటినుండి ఆమె క్రొత్త మీరా. ద్వాపరమందలి సర్వగోపికలును, ఈమెగా నవతరించి శ్రీ కృష్ణ ప్రేమ వారాన్నిధిని మునిగి పారముచేరి, తల్లీలాపారమ్యమును లలిత లలితముగా మృదుల మృదులముగా, అచ్చమగు స్త్రీ హృదయముతో, వెన్నవంటి నుడికారపు సొంపుతో పాడి బృందలోని దశదిశలను ప్రతిధ్వనింప జేసినది.

'విక్రమ శకపు ౧౬౦౦ ల ప్రాంతమున ఆమె బృందను వీడి ద్వారక యందలి 'రణఛోడ' మందిరము చేరెను. అనాటికి ఆమె రమ్య కీర్తనలు నలుదెసల వ్యాపించెను. భక్త శిఖామణులగు హిత హరివంశ, హరిరామ్ వ్యాస్ మొదలగువారు ఆమె దరిజేరి ఆమె భక్తి

భావమునకు ముగ్ధులై అంజలి ఘటించుచుండిరి. తేర్చిన తేనెతేటల బురుడించు గానముతో మెదిపి హృదయములందలి అమాయికమై పవిత్రమైన భక్తి భావమును శారదచంద్రికవలె చల్లగా ప్రసరింపజేసిన మీరా జన్మము ధన్యము. ఆమె రచనలు హిందీ సాహిత్య వీధులందాచంద్రార్కము మురళి గోపాలుని కాలియందెలరవళుల మొరయించుచునే యుండును. ౧౬౩౦ ప్రాంతమున ఆమె భౌతిక జీవితమును చాలించుకొన్నది.

హిందీ పద సాహిత్యమున ఆమెకుగల స్థానము ఎనలేనిది. ఆమె భావములు అకృత్రిమ రత్నములు. సూరదాసువలె ఆమె యెప్పుడును 'కూట పదములు' రచింపలేదు. మరి అతని రచనలలో 'అద్భుత ఏక అనూపమ బాగ్' 'ఉపమా ఏ కననైన గహి' మొదలగు పదములందున్న కావ్యకళా చమత్కారములు ఆమె పదముల నెచ్చటను గానరావు. కావ్యచమత్కారములు, తనకును తన ప్రియునికిని అడ్డువచ్చు శబ్దజాలము ఆమెకు గిట్టనే గిట్టదు. భావము సూటిగా బైలువెడలి కృష్ణుని యురమున పూలలు మాలలుగా విరియుటే యామె లక్ష్యము. అది యామెకు అప్రయత్న సిద్ధము.

ఈమె జీవితమందలి జనశ్రుతులు : మేవాడ్ రాణా యామెకు పాముతోడి పెట్టె విషపాత్ర మొదలగునవి పంపుట, తులసీదాసు కీమె పత్రము వ్రాయగా అతడు 'జాకే ప్రియనరామవైదేహి' అను పదముతో ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట; జీవగోస్వామికి ఈమె 'గోవిందుడొకడే పురుషుడు' అని తీక్ష్ణముగా జవాబిచ్చుట, మొదలగునవి పుక్కిటి పురాణములేయని డా. కృష్ణలాలుగారి నిశ్చితాభిప్రాయము.

తరువాతి వారీమెను తమతమ సంప్రదాయముల పాలొనరించుకొ జూచిరి కాని, పరమ ప్రేమమార్గమే యామెదనుట నిష్కృష్టార్థము. ఈమె జీవితమున గురుదీక్షా సంస్కారములు కానరావు.

ఈమె రచించిన ప్రతి పదము భక్తి రస భోగ్యమైనను.

"మేరేతో గిరిధర గోపాల దూసరన కోయీ
బసో మేరే నైనన్ మే నందలాల్
జోగి మతజా మతజా
హేరీ మైతో ప్రేమదివానీ
మ్హారే చాకర్ రాఖోజీ"

మొదలగునవి అత్యంత ప్రసిద్ధములు. వాని కన్నిటికిని ఇక్కడ చక్కని అనువాదము వెలసినది.

తిరుపతి జయ సం॥ జ్యేష్ఠ కృష్ణ చతుర్థి. (౨౦-౬-౫౪)	రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మ

గీతములు

मीरा गीत

१. माई मैंने गोविन्द लीनो मोल ।

మాయీ మైనే గోవింద లీనో మోల్
లీనో మోల్, లీనో మోల్, గోవింద లీనో మోల్ ॥

కోయీ కహై సస్తా, కోయీ కహై మహంగా
లీనో తరాజూ తోల్ ॥

కోయీ కహై ఘరమే కోయీ కహై బనమే
రాధాకే సంగ ఖిలోల్ ॥

మీరాకే ప్రభు గిరిధర నాగర
అవత ప్రేమకే డోర్ ॥

२. बसो मेरे नैननमें नँदलाल ॥

బసో మేరే నైననమేం నందలాల్ ॥

మోహనీ మూరత, సాంవరీ సూరత,
నైనాబనే బిసాల్ ।
అధర సుధారస మురలీ రాజత,
ఉర బైజంతీ మాల్ ॥

మీరా పాటలు

1. మాయామాళవగౌళ–మిశ్రచాపు

నేడు గోవిందుని పిలిచితి నమ్మా
నే పిలిచితి నమ్మా
పిలిచి వాని మివుల వలచితి నమ్మా ॥

కొందఱు ప్రియమన, నొరులు సరసమన
అందాల బరిణెను కొలజూచి తులతూచి ॥

నిరుపహతి స్థలిలో, నిభృత కుంజమ్ములో
నిరతము రాధికా సంగు, శృంగారుని ॥

మీరా ప్రభు గిరిధర గోపాలుడు
మెరసి నా హృదయ మందిరమున నడయాడ ॥

2. ఆనంద భైరవి–మిశ్రచాపు

కనులలో కొలువుండు రా, గోపాల ।
కనులలో కొలువుండు, నందనందన నాదు ॥

శ్రావణ మేఘము సొరు సుభగ
మోహనమౌ మేనితీరు
చేరదేసి కనుల చిలిపి చూపులురల
సుధజిందు మోవిపై, సొబగొందు మురళితో ॥

ఛుద్ర ఘంటికా కటితట సోభిత,
నూపుర సబ్ద రసాల్ ।
మీరా ప్రభు సంతన సుఖదాయీ
భగత బఛల గోపాల్ ॥

३. जोगी मत जा, मत जा, मत जा

జోగీ మతజా, మతజా, మతజా
పాఁయి పరూఁ మై చేరీ తేరీ హూఁ ॥

అగర చందన కీ చితా రచూంగీ
అపనే హాథ్ జలా జా ॥

జల ఖల భయీ భసమకీ ఢేరీ
అపనే అంగ లగా జా ॥

మీరా కే ప్రభు గిరిధర, నాగర
జోతీ మే జోతీ మిలా జా ॥

४. बादल देख डरी हो, स्याम !

బాదల దేఖ డరీహో, స్యామ ! మై బాదల దేఖ డరీ ।

కాలీ పీలీ ఘటా ఉమడీ బరస్యో ఏక ఘరీ ।
జిత జావూఁ తిత పాణీ పాణీ హుయి సబ భూమ హరీ ॥

మొలనూలి మువ్వలు మొరయ, మంజు
నూపుర రవళితో నొరయ
మీరా ప్రభు సజ్జన సుఖదాయీ
ఏల జాలము భక్తవత్సల గోపాల ॥

3. సింధు భైరవి–మిశ్రచాపు

వలదోయి, వలదోయి, జోగీ, పోవ
అడుగు దమ్ముల బడి, యడలు దా నీ పీడి ॥

అగురు చందనముల నమరింతు నా చితి
చేతులార అగ్నిదరి కొల్పకే, యరుగ ॥

నెగడు మంటలోన నిలువెత్తు నాబూది
నిండు కరుణ, మెయినిండుగా నలదకే ॥

మీరా ప్రభు గిరిధర గోపాలక
మేళవింపక నీ జోతిలో నా జోతి ॥

4. ఆభేరి–మిశ్రచాపు

జలదముగని జడసితినే, శ్యామ ।

పసుపు కొంగుల నలుపు బలసి బయలు గ్రమ్మ
కురిసి పొదివి పొదివి విరతి నెఱుగని, శ్యామ ॥

జాకో పియ పరదేస బసత హై
భీజూం బహార ఘరీ ।
మీరా కే ప్రభు హరి
అబినాసీ కీజో ప్రీత ఖరీ ॥

५. करुणा सुणो श्याम मेरी

కరుణా సుణో స్యామ మేరీ ।
మైతో హూయ రహీ చేరీ తేరీ ॥

దరసణ కారణ భఈ బావరీ
బిరహా బిథా తన ఘేరీ ।
తేరే కారణ జోగణ హూంగీ
దూంగీ నగ్రిబిచ ఫేరీ ॥
కుంజ-బన హేరీ-హేరీ ॥

అంగ బభూత గలే మృగఛాలా
యోతన భసమ కరూం రీ ।
అజహుం న మిల్యా రామ అబినాసీ
బన-బన బీచ ఫిరూం రీ ॥
రోవూం నిత టేరీ-టేరీ ॥

ఎందుబోయినగాని సందడించు జలము
లందు దోగిన పుడమి హరితమ్ముగా, శ్యామ ॥

పరదేశి ప్రియు జేర వరిగి వాకిట నిలువ
జడి గొల్పి దీనను తడియ జేసెడి, శ్యామ ॥

మీరా ప్రభు హరి యవినాసి సవరింప
గాటంపు ప్రేమనే కరగి మిగులగ, శ్యామ ॥

5. శుద్ధసావేరి—మిశ్రచాపు

కరణించి మొరవిన రారా శ్యామ
చరణ దాసి నేరా ॥

దరిసెన మెన గోరి కోరి కాతరనైతి
వలచి వసివాళ్ళైతి రా ।
సరసుడ, నీకయి యరసి జోగి నౌచు
వాడ వాడ తిరిగేరా, వనవీథులందు
కుంజ కుంజము వెమకేరా ॥

అజినము మెడదాల్చి, యొడల బూది నలది
ఒడలె బూది గలిపేరా ॥
అందగాని పొందకే రాము నవినాసి
అడవుల బడి పోదురా, కడలేనివగను
వల వల వా పోదురా ॥

జన మీరాకూం గిరిధర మిలియా
దుఖమేటణ సుఖభేరీ ।
రూమ రూమ సాతాభయి ఉరమేం
మిటగయీ ఫేరా ఫేరీ ॥
రహూం చరనని తర చేరి ॥

६. या ब्रज में कछु देख्योरी टोन ॥

యా బ్రిజమే కఛు దేఖ్యోరీ టోనా ॥

లే మటకీ సిర చలీ గుజరియా
ఆగే మిలే బాఖా నందజీకే ఛోనా ।
దధికో నామ బిసరిగయో ప్యారీ
'లే లే హూరీ కోవు శ్యామ సలోనా' ॥

బ్రిందాబన కీ కుంజ గలినమే
ఆంఖ లగాయ గయో మన మోహనా ।
మీరా కే ప్రభు గిరిధర నాగర
సుందర స్యామ సుఘర రసలోనా ॥

७. मै जाण्यो नाहि प्रभु मिलण कैसी होय री ।

మై జాణ్యో నాహీం ప్రిభు మిలణ కైసీ హూయరీ ।
ఆయే మెరే సజనా ఫిర గయే అంగనా
మై అభాగణ రహీ సోయరీ ॥

మీరా గిరిధరు గలియు వంతలెడలి
సంతసమ్మొ బలసేరా ।
అణు వణువున తనువు తనిసి శాంతి విరిసి
రాక పోక సమసెరా, నాగరుని చరణ
దాసిగనే వెలసేరా ॥

6. కాఫీ–ఆది

వింతలు వింటివటే, చెలీ
వింతలు వింటివటే ।
వ్రేపల్లియలో ముసి ముసి నవ్వుల ॥

గొల్లభామ పెరుగమ్మ బోయెనే
గోవిందుడు దారి తారసిలెనే ।
అవునే ! అమ్మెడి దధినే మరచి
"కొనుడో శ్యామసుందరు కొను"డనెనే ॥

బృందావనిలో కుంజ కుంజమున
మన మోహను లోకనము లెగసెనే ।
మీరా ప్రభు గిరిధారి నాగరుని
కన్నుల ప్రణయ మాధురులు నిండెనే ॥

7. ముఖారి–మిశ్రచాపు

ఏ లీల ప్రభు గలియ గలనో, తెలియనే । నే ।
చెలువు డంగణము చేరబారి మరలె,
చెలియ, చెలుపవగాక, నానిదుర కడెయదనా ॥

ఫారూంగి చీర కరూఁ గల కంథా
రహూంగీ బైరాగణ హోయ రీ ।
చుడియాఁ ఫోరూఁ మాంగ బఖేరూఁ
కజరా మై డారూఁ ధోయ రీ ॥

నిస బాసర మోహి బిరహా సతావై
కలన పరత పల మోయరీ ।
మీరాకే ప్రభు హరి అబినాసి
మిల బిఛడో మత కోయరీ ॥

౮. मैं बिरहिन बैठी जागूँ

మై బిరహిన బైఠీ జాగూఁ,
జగత సబ సోవేరీ ఆలీ ॥

బిరహిన బైఠీ రంగమహలమే
మోతియనకీ లడ్ పోవే ।
ఏక బిరహిన హమ ఐసీ దేఖీ,
అఁసువన మాలా పోవే ॥

తారా గిన-గిన రైన బిహానీ,
సుఖకీ ఘడీ కబ ఆవే ।
మీరా కే ప్రభు గిరిధర నాగర
మిలి కే బిఛుడ్ న జావే ॥

౯. सखी मेरी नींद नसानी हो

సఖీ మేరీ నీంద నసానీ హో ।
పివకో పంథ నిహారత సిగరీ రైన బిహానీ హో ॥

చీర చింపులు వెట్టి, చెఱగు మెడను జుట్టి,
జోగినై పొలయుదునే ।
గాజులెల్ల విఱిచి, కలచి [illegible] ..నైత్తిని.....
కనుల గాటుక గడుగ, కాంత, యో[illegible]మౌరగనే ॥

ఏచి విరాళి నన్నె చెడి రేబవలు
శమి యింపదే నిముసమేని ।
మీరా ప్రభు హరి యవినాశి నెనసిన
మెలత, అనగి పెనగి విడివోనె, గడియేని ॥

8. ఆభేరి—ఆది

విరహిణి నే కనుకేని యెఱుగనే
జగము నిదుర గూరేనే ॥

విరహిణి యోర్తుక రంగ మహాలులో
ముత్తెసరుల గూర్చెనే ॥
విరహిణి యోర్తు నా యెఱుకలో సురలు న
[illegible]వుల మాల గ్రుచ్చెనే ॥

తారల యెన్నుచు నిశిగడచేనే
మంచి గడియ మరి వచ్చేనా ।
మీరా ప్రభు గిరిధారి నాగరుని
గలసి సుకము తువనందేనా ।

9. షణ్ముఖ ప్రియ—మిశ్రచాపు

నిదురన్న నేమో మఱచితినే, ప్రియుని
ఎదురు తెన్నులు చూడ, కదల సాగిన రేలు ॥

Hyderabad

సబ సఖియన మిల సీఖదయీ, మై ఏకన మానీ హో ;
బినదేఖే కలనహీఁ పరత, జియ ఐసీ ఠానీ హో ॥

అంగ ఛీన బ్యాకుల భయీ, ముఖ పివ పివ బానీ హో ।
అంతర బేదన బిరహకీ, వహ పీరన జానీ హో ॥

జ్యోఁ చాతక ఘనకోరటై, మఛరీ జిమి పానీ హో ।
మీరా బ్యాకుల బిరహిణీ, సుధ బుధ బిసరానీ హో ॥

१०. दरस बिन दूखन लागे नैन ।

దరస బిన దూఖన లాగే నైన ।
జబతేఁ తమ బిఛురే పివ ప్యారే, కబహుఁ న పాయో చైన ।

సబ్ద సునత మేరీ ఛతియాఁ
కాంపైఁ మీఠే లాగే బైన ।
ఏకటకటకీ పంథనిహారూఁ,
భయీ ఛమాసీ రైన ॥

బిరహ బిథా కాసోఁ కహుఁ సజనీ,
బహగయీ కరవత నైన ।
మీరాకే ప్రభు కబహో మిలోగే,
దుఖమేటన సుఖ దైన ॥

११. पपइया रे पिवकी वाणि न बोल

పపయియారే పివకీ బాణి న బోల్ ।
సుణి పావేలీ బిరహణీ రే థారీ రాలేలీ పాంఖ్ మరోడ్ ॥

చెలులు చెవి నిల్లుగా పోరు వెట్టిన నేమి
చెలువుని గనలేమి యుమ్మలించునె మనసు ॥

నవసి సొలసిన తనువు, ప్రియుజీరు ' పేరెలుగు
పొవయు విరహిణి యులివు, తెలియరానివయేమొ ॥

జలము బాసిన మీను, జలదార్థి చాతకము
విరహ కాతర మీరా, వివశ చేతన, చెలియ ॥

10. తోడి—మిశ్రచాపు

పరిసనమే లేక నెఱనొచ్చెనే కన్ను
సరసు బాసిన దాది నెమ్మనోచనె, ప్రియుని ॥

వాని యలికిడి చాలు, ఉల్లము పొంగునె,
పలుకు తీయము లాలుకొనే ।
వాని పయనము దారి పడిగాపులుందునే
రేయి యుగమై వేచునే, ప్రియుని ॥

విరహ తాపము పెర్మి నేమనందునె, కనుల
ఱంప కోతలు చెరగునే ।
మీరా కుందుబాయ సుక మెనయగ ప్రభువు
చేరునెన్నడు కలుగునే, ప్రియుని ॥

11. కమాసు—మిశ్రచాపు

కూయి మానవె కోయిలా, ప్రియుబాణి
రేయి విరహిణి వినిన, కనలి కంఠము నులుము ॥

చాంచ్ కటావ్రూఁ పపయియారే ఊపరకాలో రలూాణ ।
పివ మేరా మై పివకీ రే తూ పివకహై సఖూణ ॥

థారా సబద సుహావణారే జో పివ మేలా ఆజ ।
చాంచ్ మఁఢావ్రూఁ థారీ సోవనీ రే తూ మేరే సిరతాజ ॥

పీ్రతమకూఁ పతియాఁ లిఖూఁ రేకాగా తూఁ లేజాయ్ ।
జాయి పీ్రతమ జాసూఁ యూఁ కహైరే థారి బిరహణ ధానన ఖాయ్ ॥

మీరా దాసీ బ్యాకులీరే పివ కరత బిహాయి ।
బేగ మిలో ప్రభు అంతరజామీ తుమబిన రహ్యానజాయ్ ॥

१२. हो गये स्याम दूजके चन्दा

హో గయే స్యామ్ దూజకే చందా ॥
మధువన జాయి రహే మధు బనియా
మీరా కే ప్రభు గిరిధర నాగర,
అబలో నేహ పరో కఛు మందా ॥

శ్యామ పర్ డారో ప్రేమ కే ఫందా ॥

१३. डारि गयो मन मोहन पासी ।

డారి గయో మన మోహన పాసీ ।

ఆంబాకీ డాల కోయిల ఇకబోలై
మేరో మరణ అరుజగ కేరీ హాఁసీ ॥

రెచ్చిచంచువు చిదిమి, అదుము కోరము, వినవె
ప్రియుకేను, నా కతడు, నడుమ నీవెవతవే ॥

స్వరము మధురమె సరస వరపుల దోరయున్న
చంచు శోభిల పసిడి పొదుగింతునే, యిపుడు ॥

ప్రియతమునకు లేఖ నందించి తెలుపవే
విరహార్తి చెలి, పెదవి మెదుకే చేరుపదనవే ॥

వనరు దాసి మీరా కేవేళ ప్రియుజపమె
మనసు తెలిసిన సామి నెనయక మనదింక ॥

12. కాంభోజి—ఆది

అమవస నెలగా కానేలరా ।
కనుజూపులకే కరవేలరా ॥

మధువన మేగెనవు మాధవా
మమ్మేల మలుప నీవలపుటురుల ॥

మీరా ప్రభు నాగర గిరిధారి
మేకొన్న ప్రేమ పొంగాటె నేర ॥

13. పంతువరాళి—మిశ్రచాపు

పన్నిపోయెనె యురులు మన మోహనుడు నేడు ॥

మావి మోసుల పికము చిలికి చేసెనె గళము
చావు మెత్తుచు నేను, కేరి నవ్వెను జగము ॥

బిరహాకీ మారీ మై బన-బన డోలూ
ప్రాణ తజూ కరవతల్యూం కాసీ ॥

మీరాకే ప్రభు హరి అబినాసీ
తుమ మేరే ఠాకుర మై తేరీ దాసీ ॥

१४. हे री मैं तो प्रेम दिवानी, मेरो दरद न जानै कोय ।

హేరీ మైతో ప్రేమ దివానీ
మేరో దరద న జానై కోయ ॥

గగన మండల పర సేజ పియాకీ
కిసబిధ మిలనా హోయ ।
సూలీ ఊపర సేజ హమారీ
కిసబిధ సోనా హోయ ॥

ఘాయలకీ గత ఘాయల జానై
కీజిన లాగీ హోయ ।
జౌహరీకీ గత జౌహరీ జానై
కీజిన జౌహరీ హోయ ॥

దరదకీ మారీ బన-బన డోలూం
బైదమిల్యో నహీం కోయ ।
మీరాకీ ప్రభు పీర మిటైజబ
బైద సాంవలియా హోయ ॥

వలవంతలను జీవికి, కాన కోనల దిరిగి
పోసియ వారాణసి దారి బటుదు నమ్మ్ర ॥

మీరా ప్రభు హరి అవినాశి గిరిధారి
రారాజు తనదాసి నుజ్జగించున యేమొ ॥

14. హిందోళం—మిశ్రచాపు

ప్రేమ జేసిన వెఱ్ఱినే, నా బాధ
నేమి తెల్పిన నేరికే ॥

ఆకాసమున ప్రియుడు, పవరించ చేనే శయ్యా
అనువేనకే వాని గలియ ।
అలుగు మొనల బొంత అమరింతునే కనుల
గదురునే సుంతేని నిదుర ॥

నొచ్చి నాతడె నొప్పి నెఱుగు, నావగ లెఱుగ
నొచ్చు నాతని గాననే ।
రవల నైజము దెలియు రవల వణిజుడె నన్ను
దెలియు వణిజుని జూడనే ॥

ఆర్తి పెల్లున యడవి యడవి గాలింతునె
వైద్యు నొకని గలియనే ।
మీరా రుజలెల్ల ఘనవైద్యుడా శ్యాము
వజ్జ నుండిన వెలియునే ॥

१५. घर आँगण न सुहावे, पिया बिन मोहि न भावे ॥

ఘర అంగణ న సుహావే
పియా బిన మోహి న భావే ॥

దీపక జోయకహా కరూఁ సజనీ ।
పియ పరదేస రహావే ।
సూనీ సేజ జహరజ్యూఁ లాగే,
సిసక సిసక జియ జావే ॥
నైణ నిందరా నహీ ఆవే ॥

కదకీ ఊభీ మై మగజోవూఁ
నిసదిన బిరహ సతావే ।
కహాకహూఁ కఛు కహత న ఆవే
హివడో అతి ఉకలావే ॥
హరి కబ దరస దిఖావే ॥

ఐసో హై కోయీ పరమసనేహీ
తురత సనేసోలావే ।
వాబిరియాఁ కదహోసీ ముఝకో
హరి హఁస కంఠలగావే ॥
మీరా మిలి హోరిగావే ॥

१६. अब तो निभायाँ सरेगी, बाँह गहे की लाज ॥

అబతో నిభాయాఁ సరేగీ
బాఁహ గహేకీ లాజ్ ॥

15. నీలాంబరి—మిశ్రచాపు

వెలితియే గనుపించెనే, ప్రియుఁలేమి
వెలవెల్లనై తోఁచెనే।
పేటిలోన, వెలిచోటిలో, నేవేళ ॥

వేనికై యింక దీపమ్ముఁదుదునె యింట,
పరదేశముల రాజు తా రాడఁగా।
వాని సరుండని విరిశయ్య విసమయి
మనసు కటకటలాడెనే, కనులలో
కునుకు మసలుట లేడనే ॥

కాంతు త్రోవలు సూచి కాళ్లు గుదియలు వార
రేరేపులను బాళి రాపాడెనే।
ఏమనందునె, యేమి బలుక నోరాడదె
ఎదలో నదరు గదిరెనే, హరికను
తుదనెపుడే మెదలేనే ॥

కరుణాళువెవరేని కలరేని కృపజూపి
వేవేగ ప్రియునిందు రావించునా।
అంత పుణ్యము పండి హరికౌగిలింతల
మీరా నవ్వుల నేలునా, జతగూడి
హోలీ నాలపించునా ॥

16. కేదారగౌళ—మిశ్రచాపు

పట్టి నందుకు సామి, పడతి మానముగాచు
నట్టి సమయము వచ్చెరా, నా చేయి ॥

సమరథ సరణ తుమ్హారీ సయియాం,
సరబ సుధారణ కాజ ॥

భవసాగర సంసార అపరబల,
జామే తుమహో ఝ్యాజ్ ॥

నిరధారాం ఆధార జగత-గురు,
తుమ బిన హోయ అకాజ్ ॥

జుగ జుగ భీరహరీ భగతన కీ
దీనీ మోక్ష సమాజ్ ॥

మీరా సరణ గహీ చరణన కీ
లాజ రఖో మహారాజ్ ॥

१७. सुनी हो मैं हरि आवन की आवाज

సునీహో మేం హరి ఆవనకీ ఆవాజ్
మహాల చఢ్-చఢ్ జోవూం మేరీ సజనీ
కబ ఆవే మహారాజ్ ॥

..

దాదర, మోర, పపఇయా బోలై
కోయల మధురే సాజ్ ।
ఉమంగ్యో ఇంద్ర చహూం దిసిబరసై
దామణి ఛోడీ లాజ్ ॥

అన్ని నేతువు నీయండజేరితి లేగ
అవసరములు దీర అదుకోర, తరుణి ॥

భవమన్న మున్నీరు గడవ నోపనురా
నిన్నె గాని యితర తరణి గాన్ననురా ।

అనదల కాలంబమవు లోక గురువవు
చెయి పీడ జతనాలు వితలోనురా, చెట్ట ।

యుగ యుగముల భక్తజనుల బాముల బాపి
ముక్తి పదమున నిలిపి మురిపింపవా ।

ఏరా, చరణములంటి శరణంటిరా, నీదు
మీరా నిశ్చితినింత వెలిసియకుర, ప్రభుని ।

17. యమునాకల్యాణి–మిశ్రచాపు

వినగా నోతునె చెలీ
విభుని పదముల రవళి ।
అన్నువ కాసకై, మిన్నంది కోనజూతు
మహారాజాయన వచ్చునా ॥

కనులు విరిసిన కేకి
మొయిలు కెగని బలాక
కలనాన మొలికించనే ।
పొంగి మబ్బుల రౌతు
నింగినింగినె గురియ
మెరపు సిగ్గులు సడలెనే ॥

ధరతీ రూప నవా-నవా ధరియా
ఇంద్ర మిలన కై కాజ్ ।
మీరాకే ప్రభు హరి అబినాసీ
బేగ మిల్యో సిరతాజ్ ॥

१८. सोवत ही पलका में मैं तो

సోవత హీ పలకా మే మై తో
పలక లగీ పలమే పివ ఆయే ।
మైజు ఉఠీ ప్రభు ఆదర దేణకూం
జాగ పడీ పివ ఢూంఢ్ న పాయే ॥

ఔర సఖీ పివ సోయి గమాయే
మై జా సఖీ పివ జాగి గమాయే ।
మీరాకే ప్రభు గిరిధర నాగర
సబసుఖ హోయి స్యామ ఘర ఆయే ॥

१९. कोइ कहियौ रे प्रभु आवन की ।

కోయి కహియారే ప్రభు ఆవనకీ ।
ఆవనకీ మన భావనకీ ॥

ఆపన ఆవై లిఖ నహీం భేజై
భాణపడీ లలచానకీ ॥

ఏ దోవునైణ కహ్యో నహీం మా్నే
నదియాం బహై జైసే సావన కీ ॥

భువిచాన నెమ్మేన
నవకమ్ము లలరించి
ఇందుప్రగలియగ మురియునే ।
మీరా ప్రభు వవినాసి
హారినాదు సిగపూవు
సరస సరగున విరియునే ॥

18. మలయమారుతం–మిశ్రచాపు

కలికి, పానుపుజేరి కనుమూసితినో లేదో
కాంతుడల్లన దోచెనే ॥
వాని పదముల వ్రాలి పలుకరింపగ కనుల
దెఱచునంతకె ప్రియుడు వంచించెనే ॥

ఇతర వనితలు నిదురమునిగి ప్రియు నెడబాయ
కనుక కేమి బాపు కొంటినే ।
మీరా ప్రభు గిరిధారి శ్యామలు డిల్లు
జేర సుకములు సకల మొసలారునే ॥

19. మోహన–ఖండచాపు

'అంపి రావింప రమ్మా
వగ కాని ॥

పలుకరింతల మనసు
పులకరింపగ, పిలువ ॥ నంపి ॥

నన్నె గదియుడు కమ్మనైన గిలుకగరాజా
ఏటి ముచ్చట తనకు, యింత నన్నలయింప ॥

కహో కరూఁ కఛు నహీఁ బసమేరో
పాంఖ నహీఁ ఉడ జావన కీ ॥

మీరా కహై ప్రభు కబరమిలోగే
చేరీ భయి హూఁ తేరే దాఁవన కీ ॥

२०. पिय बिन सूनो छै जी म्हारो देस ॥

పియబిన సూనో ఛైజీ మ్హారో దేస ॥

ఐసో హై కోయీ పివకూఁ మిలావై
తనమన కరూఁ సబ పేస్ ॥

తేరే కారణ బన బన డోలూఁ
కర జోగణకో భేస్ ॥

అవధి బదీతీ అజహూఁ న ఆయో
పండర హోగయా కేస్ ॥

మీరాకే ప్రభు కబర మిలోగే
తజ దియో నగర నరేస్ ॥

శ్రావణమ్మేతెంచెనో నాకసుదోయి
నన్ను మన్నింపక నదుల గురిసెనే, చెలియ ॥

ఏమి సేతును, నావస మింతయును లేదె
ఎదుట వ్రాలను రెక్కలెటదేను, పరసున ॥

వలపు వాగుర జిక్కెరా, నీ మీరా
కూయి చెవినిడి, యేలు కొమ్మని ప్రియు బలుక

20. చక్రవాకము–మిశ్రచాపు

విన్న బోయెనె పీడు
ప్రియుని బాసి నేను ॥

నెనరూని నగకాని ననుగూర్చు నా వాని
మనసార సేవింతునే ।

కొంతునకై కానకాన దిమ్మరి కావి
చీరలగై సేతునే చెలియా ॥

గడువేగ నేనాడో, పండబారెకురులు
పొలకువె కరవాయెనే ।

నగరు నరేశుల వదలుకొన్న మీరా
ప్రభు నెదలో పొందలునే ॥

२१. घड़ी एक नहिं आवणे, तुम दरसण बिन मोय।

ఘడీ ఏక నహిఁ ఆవణే,
తుమ దరసణ బిన మోయ ।
తుమహో మేరే ప్రాణజీ,
కాసూఁ జీవణ హోయ ॥

ధానన భావై నీందన ఆవై,
బిరహ సతావై మోయ ।
ఘాయల-సీ ఘూమత ఫిరూఁ రే,
మేరా దరద న జాణై కోయ ॥

దివసతో ఖాయ గమాయియో రే,
రైణ గమాయీ సోయ ।
ప్రాణ గమాయా ఝూరతాఁ రే,
నైణ గమాయా రోయ ॥

జో మై ఐసా జాణ తీ రే,
ప్రీతి కియాఁ దుఖ హోయ ।
నగర ఢంఢోరా ఫేరతీ రే,
ప్రీతికరో మత కోయ ॥

పంథ నిహారూఁ డగర బహారూఁ,
ఊభీ మారగ జోయ ।
మీరాకే ప్రభు కబర మిలోగే,
తుమ మిలియాఁ సుఖ హోయ ॥

21. శంకరాభరణము-జంపె

సుకము గడియే నెఱుగనే వలపేని
మొగము వెన్నెల దోగకే ।
ప్రాణంపు ప్రాణమే,
తనుబాసి మనెదనే ॥

అన్న మింపదు కన్ను నిదురెఱుంగదు, నన్ను
విరహ మొక్కటి వేచునే ॥
వ్రణితనై పొలము లన్నియు భ్రమింతునె, ఆర్తి
గను సామినే గాననే ॥

కడుపు నింపగ బవలు కనుమూతలో రేలు
గడచు, కాలమ్మాగునే ।
ఏడ్పులో కనుచూపు, యేచుబాళిని యూర్పు
సన సన్నలై సమయునే ॥

ప్రేమింపగా బాములింత పుట్టునయే మె
నా తెలివి కే మందునే ।
ఇంత దెలిసిన ‘‘వలపువంత, మానుడ’’ యంచు
ఊరూర చాటింపనే ॥

నిలువు కొలువుగ నిన్ను వేచి కన్నీటితో
నీ దారి జిల్కొనురా ।
మీరా ప్రభుని పొందునా యెన్న డేనింక
రాగిల్లిగా నోచునా ॥

२२. माई म्हारी हरिजी न बूझी बात

మాయీ మ్హారే హారిజీ న బూఁఝి బాత్ ।
పిండ మాంసూఁ ప్రాణ పాపీ నికసహ్యాఁ నహీఁ జాత్ ॥

పట న ఖోల్యా ముఖాఁ న బోల్యా సాంఝ భయీ పర భాత్ ।
అబోలణా జుగ బీతణ లాగో తో కాహేకీ కుశలాత్ ॥

సావణ ఆవణ హోయ రహ్యోరే నహీఁ ఆవణకీ బాత్ ।
రైణ అంధేరీ బీజ చమకై తారా గిణత నిసి జాత్ ॥

సుపనమే హారి దరస దీన్హోఁ మైన జాణ్యాఁ హారి జాత్ ।
నైణ మ్హారా ఉఘడ ఆయా రహీ మన పఛ తాత్ ॥

లేయి కటారీ కంఠ చీరూఁ కరూంగీ అపఘాత్ ।
మీరా వ్యాకుల విరహిణీ రే బాల జ్యూఁ బిలలాత్ ॥

२३. म्हारे जनम मरणरा साथी थाँने नहिं बिसरूँ दिन राती ।

మ్హారే జనన మరణరా సాథీ థాఁనే
నహీఁ బిసరూఁ దినరాతీ ॥

థాఁ దేఖ్యాఁ బిన కలన పడతహై
జాణత మేరీ ఛాతీ ॥
ఊఁచీ చఢ-చఢ పంథ నిహారూఁ
రోయ-రోయ అంఖియాఁ రాతీ ॥

22. సామ–జంపె

కుశలమింతే నడుగఁడే, ఓయమ్మ
లజ్జమాలిన తనువు
నుజ్జగింజదె యసువు ॥

కనులు పెదవులు విప్పకే రేయి వేగనే
మూఁగ నోముగ యుగము లేఁగ, సుకమేడనే ॥

వలకాడురా, కొంటి శ్రావణమ్మే తెంచె
కలచు మెఱపుల నిశలు తార లెన్నఁగ గడచె ॥

కలదోఁచె గిరిధారి; వెలలు నంచని తెలియ
కనువిప్పులో హరి గదలె, నెమ్మది రగిలె ॥

బ్రదికి యేమి బాకునెద గ్రుమ్ముకొందునా
బాల వోలిక యేడ్చు బాళి బడలిన మీరా ॥

23. ఝుంఝూటి–ఆది

జనన మృతి సమాచరా, నినువీడి
నిశిదిన మెటు గడతునురా ॥

నిను జూడని సుఖ మన్ననేమి, నా
మనసుకింత యెఱుకేరా ।
అఱ్ఱునెత్తి తెన్నరసి, రేయి క
న్నెఱ్ఱవారి వెలిసేరా ॥

యో సంసార సకల జగ ఝూఠో,
ఝూఠా కులరాన్యాతీ ।
దోవు కర జోడ్యాఁ అరజ కరూఁ
ఛూఁ సుణలీజ్యో మేరీ బాతీ ॥

యో మన మేరో బడోహరామీ జ్యూఁ
మదమాతో హాథీ ।
సతగురు హాథ ధర్యో సిర ఊపర
అంకుసదై సమఝాతీ ॥

పల-పల పివకో రూపనిహారూఁ
నిరఖ-నిరఖ సుకపాతీ ।
మీరాకే ప్రభు గిరిధర నాగర
హరిచరణాఁ చితరాతీ ॥

२४. प्यारे दरसन दीज्यो आय

ప్యారే దరసన దీజ్యో ఆయ,
తుమ బిన రహ్యోన జాయ్ ॥

జలబిన కమల చందబిన రజనీ
ఐసే తుమ దేఖ్యాఁ బిన సజనీ ।
ఆకుల వ్యాకుల ఫిరూఁ రైనదిన
బిరహా కలేజో ఖాయ్ ॥

కల్ల జగము సంసారము బందులు
చెలులికేటి నిలుకడరా ।
కేలుమోడ్తు నా విన్నపమును నీ
చెవినించుక బడనీరా ॥

మరకరేణుగతి పలువిధముల మతి
వెఱ్ఱులెత్తి వేచేరా ॥
శిరమున సద్గురు కరమానిన, అం
కుశమై మన సడగేరా ॥

కను విప్పిన మూసిన ప్రియు రూపమె
బలసి హాయి నెనసేరా ।
మీరా ప్రభు గిరిధారి నాగరుని
చరణమ్మెద నిలిపేరా ॥

24. ఆఠాణా—మిశ్రచాపు

రారా దరసెన మీయ
వలపుల దొరనిన్ను
వీడి నేనెటు నిలుతురా ॥

జలము బాసిన తమ్మి, చంద్రుజేరని రజని
గానా, కానక నిన్ను ప్రియుని ।
ఎడద నులుమగ బాళి, కలతలలతల దూలి
ఏవేళ 'పడదిరిగెదరా,' సామి ॥

దివస న భూఖ నీంద నహీఁ రైనా
ముఖసూఁ కథత న ఆవై బైనా ।
కహా కహూఁ కఛు కహత న ఆవై
మిలకర తపత బుఝాయ్ ॥

క్యూఁ తరసావో అంతర జామీ
ఆయ మిలో కిరపాకర స్వామీ ।
మీరా దాసీ జనమ జనమ కీ
పడీ తుంహారే పాయ్ ॥

२५. मेरे तो गिरधर गोपाल, दूसरो न कोई ॥

మేరేతో గిరిధర గోపాల,
దూసరో న కోయీ ॥

జాకే సిర మోర ముకుట, మేరో పతి సోయీ ।
తాత-మాత భ్రాత బంధు, ఆపన నకోయీ ॥

ఛాండ దయీ కులకీ కాన, కాకరిహై కోయీ ।
సంతన ఢిగ బైఠ్ బైఠ, లోకలాజ ఖోయీ ॥

చునరీ కే కియే టూక, ఓఢలయీ లోయీ ।
మోతీ-మూఁగే ఉతార, బనమాలా పోయీ ॥

అఁసువన జల సీంచ సీంచ, ప్రేమ బా బోయీ
అబతో బేలఫై లగయీ, అనంద ఫల హోయీ ॥

దూధకీ మథనియా, బడే ప్రేమసే బిలోయీ ।
మాఖన జబ కాఢలియో, ఛాఛ పియై కోయీ ॥

పవళు లాకలి మఱచి, రేలునిగురకు వెఱచి
మాటాడనే బడలుదురా ।
మాగ నేమని పెద్దమొఱ వెట్టుదును, నన్ను
గలసి తాపములడపుమురా వేగ ॥

ఎదలో బర్విన సామి తగవా క్రొచుటలింక
కరుణమై నన్ను గదియుమురా ।
ఎన్ని జన్మల కేని నీదాసిరా, మీరా
పదములందున పొదలునురా, బ్రోవ ॥

25. తిలక కామోద్-రూపకము

ఎవరే వేరెవరే, గిరిధర గోపాలుడుగా
కెవరే నాకెవరే ॥

తాత మాత భ్రాత బంధు వెవ్వరు నావారెవరే
ఎతని మౌళి శిఖి పింఛము ఎనయునతడె నాపతిగా కెవరే ॥

కులము కట్టు లెడద్రోచితి, నేమిసేతు రెవరేనిక
సాధు సంగమున లోకము సిగ్గు లెక్కసేయని నా ॥ కె ॥

చీని దుకూలములరోసి ముదుకచేల మానజేసి
ముత్తెసరులగావని వనమాల సంకలింపగ నా ॥ కె ॥

అశ్రు జలము జిలికి చిలికి పెంచితి నొక ప్రేమ తీవ
సాగులతాంతముల ఫలము లానందము లందగింప ॥

ప్రణయము మల్లడిగొనగా, మురిసి తరిచి, తరిచి మురసి
సంతరింతు వెన్న నెల్ల, చల్లతో పనేమొ, సామి ॥

ఆయీ మై భగతి కాజ, జగత దేఖ మోహీ ।
దాసీ మీరా, గిరిధర ప్రభు, తారో అబ మోహీ ॥

२६. मैं गिरधर के घर जाऊँ ॥

మై గిరిధర కే ఘర జావూఁ ॥
గిరిధర మ్హారో సాంచో ప్రీతమ
దేఖత రూప లుభావూఁ ॥

రైణపడై తబహీ ఉఠజావూఁ
భోరభయే ఉఠి ఆవూఁ ॥
రైణ దినా వాకే సంగ ఖేలూఁ
జ్యూఁ జ్యూఁ తాహి రిఝావూఁ ॥

జో పహిరావై సోయీ పహిరూఁ
జో దే సోయీ ఖావూఁ ॥
మేరీ ఉణకీ ప్రీతి పురాణీ
ఉణ బిన పల న రహావూఁ ॥

జహాఁ బైఠావేఁ తితహీ బైఠూఁ
బేచైతో బిక జావూఁ ॥
మీరా కే ప్రభు గిరిధర నాగర
బార బా బలి జావూఁ ॥

२७. तुमरे कारण सब सुख छोड्या

తుమరే కారణ సబ సుఖ ఛోడ్యా
అబ మోహీ క్యూఁ తరసావే హా ॥

భక్తికినై యీ పుట్టువు జగతి మోహావశతజిక్కి
గిరిధర ప్రభు చరణ దాసి మీరా తరియింపజేయ ॥

26. మధ్యమావతి–మిశ్రచాపు

గిరిధారి యిలుజేర వెడలుదునే ।
గిరిధరుడొకడే నా నిక్కమౌ చెలువుడు
వాని చక్కదనము తవిలి తివియదె మనము ॥

మాపటనే కదలి తరలుదునే
రేపటంతట మెదలి మరలుదునే ।
రేపు మాపుల వలపు రేని దాపుల జెలగి
ఆట పాటల వాని యలరింతునే ॥

వాని యొసగిన యుడుపు తొడుగుదునే
మిగులోగిరముతోనె తనియుదునే ।
ఈ మావలపుల కతలు యేనాటివే, వాని
గనని నిముసమేని మనజాలనే ॥

ఎందు జూపిన నందె కూర్చుందునే
అమ్మ జూపిన వానిగాదందునే ।
మీరా ప్రభు గిరిధారి హరి నాగరుని గోరి
మాటి మాటికి నేను బలివోదునే ॥

27. వసంత–మిశ్రచాపు

నీకై సుకములెల్ల కొల్ల పోయిన నన్ను
ఇక నీ యేచుట లేలరా, గోపాల ॥

విరహ విథా లాగీ ఉర అంతర
సో తుమ ఆయ బుఝావే హో ॥

అబ ఛోడత నహిం బనై ప్రభూజీ
హంస కర తురత బులావే హో ॥

మీరా దాసీ జనమ-జనమ కీ
అంగసే అంగ లగావే హో ॥

२८. स्याम ! मने चाकर राखो जी

స్యామ ! మనే చాకర రాఖోజీ
గిరిధారీలాల ! చాకర రాఖోజీ !

చాకర రహసూం బాగలగాసూం,
నిత ఉఠ దరసణ పాసూం ।
వింద్రాబన కీ కుంజగలిన మేం,
తేరీ లీలా గాసూం ॥

చాకరీ మేం దరసణ పావూం,
సుమిరణ పావూం ఖరచీ
భావ భగతి జాగీరీ పావూం,
తీనూం బాతాం సరసీ ॥

మోరముకుట పితాంబర సోహై,
గల బైజంతీ మాలా ।
వింద్రాబన మేం ధేనుచరావే,
మోహన మురలీవాలా ॥

ఉల్లమ్ము లోలోన రాజి రగిలెను బాళి
ఉడుప పరువిడ వింత తపము గారణమేమి ॥

విడనాడగ నిక గాదు లేరా సామి
అలరు నగవుల నన్నుదరిసి మక్కువలీర ॥

ఎన్ని పుట్టువులనో నీ దాసిరా మీరా
తనువు తనువున దనుపు మన్నువ గిరిధరా ॥

28. శహానా—మిశ్రచాపు

దాసిగా నన్నేలు శ్యామ సుందర చరణ
దాసిగా నన్నేలరా, గిరిధారి ॥

దాసినై వనమాలినై వేకువనె నిన్ను
నిత్యమ్ము దరిసింతురా ।
బృందావనమున కుంజ కుంజమున నీ
లీల లాలపింతురా గిరిధారి ॥

సేవనమ్మున చూపె జీతమ్ము తలపులె
బత్తెమ్మునై తనరునే ।
భక్తి భావము పంట పొలమునై బలయునే
సరసమిన్ని సమకురునే ॥

నెమలి పింఛెము తలను, గళమున వనమాల
మొలను పీతాంబర మొలయ
బృందావనమ్మలో నాలమేపెడి వేణు
లోలు మోహాను తలతురా ॥

హారే హారే నితబాగల గావూఁ,
బిచ బిచ రాఖూఁ క్యారీ ।
సాఁవరియా కే దరసణ పావూఁ,
పహరకుసుమ్బీ సారీ ॥

జోగీ ఆయా జోగ కరణకూఁ,
తపకరణే సన్న్యాసీ ।
హరీ భజనకూఁ సాధు ఆయా,
బ్రిందాబనకే బాసీ ॥

మీరా కే ప్రభు గహిర గంభీరా,
సదా రహోజీ ధీరా ।
ఆధీ రాత ప్రభు దరసన దీన్హే,
ప్రేమ నదీ కే తీరా ॥

హరిత హరితమ్ముగా అంతరాంతరముల
మొలక వరుసలు తీర్చురా ।
అలరు లెల్లెడ విరియ, కుసుమ వసనుని శ్యామ
సుందరు నే జూతురా ॥

యోగ మెన్నగ యోగి, తపము మెచ్చగ తపసి
తలకు మించిన వాయెరా ।
హరి భజనము సల్పు సాధుపథమే బృందా
వాసికి రాజ మార్గమురా ॥

ఎంత యనుగ్రహమో ధీరగభీరుడు
మీరా ప్రభు గిరిధరుడు ।
ప్రణయ నదీతటి నర్ధరాత్రమ్మున
నా మ్రోల భాసించురా ॥

1. మాయామాళవగౌళ-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౹ సా మ గ మా । పా ౹ మ గ మా । ౹ మ ప మ గ మా । ప ప ధ పా ౹ ౹
నేను గో విం దు ని వి ల చి తి న మ్మా

మా ౹ గ రి స ని । ౹ స స మ గ మా । పా ధ ప మ మా ౹
నే వి లి చి తి న మ్మా

౹ మ ప మా ప ధ । ని నీ ధ ని ధ ప । గ మ ధ ప మ మా । గ రీ ప మ గ రి ని ॥
వి లి చి వా ని మిప్పుల వ ల చి తి న మ్మా

—: చరణము :—

౹ పా మ గ మా । ప ధ ని పా పా । ౹ ప ధ నీ ౹ రి । స నీ సా సా
కొం ద రు ప్రి య మ న నౌ రులు సర స మ న

౹ స ని స గ రి స । ని ధా నీ సా । ౹ స స ని ధ ప మ । మ ప మ గ రి గ రి ॥ ని
అం దా ల బ రి జెను కొలజూ చి తు ల తూ చి

(ఇతర చరణము లిట్లే)

2. ఆనంద భైరవి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

‹ గ మ ధ ప ప మ । గ రీ సా ‹ ని । సా ‹‹‹ స ని । స గ రి గా మా
క ను ల లో కొలు వుం డు శ్రా గో సా ల

‹ గ మ ధ ప ప మ । గ రీ సా రి గ । స సా గ రి గ గ । మ గా మా మా ॥ ‹
క ను ల లో కొలువుం డు నంద నం ద న నా దు

—: చరణము :—

‹ గ మ ధ ప ప మ । గ రీ సా సా । స నీ సా ‹‹ । ‹‹‹ స ని సీ
శ్రా వ ణ మే ఘ ము సౌ రు సు భ గ

‹ సా గా గా । గ స గ మ ప ధ ప । మ గా మా ‹‹ । ‹‹‹ ‹‹‹‹
భ్రా హ న్న వా మే న్ని త్తి ద్య

పా ‹ ధ మ ప స । స ని ని స స సా । ‹ స స గ రి సా । ‹ స ని స స సా
చే ర డే సి క ను ల చి లి పి చూ పు లు ర ల

‹ ప రి సా సా । స ని ధ ధ ప పా । ‹ గ మ ధ ప మ గ । గ సా గా మా ॥ ‹
సుధ జిందు మో వి పై సొబగొం దు ము ర ళి తో

3. సింధు భైరవి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

, స X మ పా మ, । X X మ X X రి గా రి స । , ని రి సా ,, । ,,,
వ ల దో యి వ ల దో యి జో గీ

X రి X ని ॥ ,ని
పో వ

, స స మా మా । మ మా మా మ X । , స X మ ప X మ । X రి స X రి ని ॥ ,
అ డు గు ద మ్ముల బ డి అ డ లు దా సి పి డి

—: చరణము :—

, స స మా , X మ । ధ నీ సా సా । , ని ని సా సా । ని సా ని ధ పా
అ X రు చం ద న ము ల అమ రిం తు నా చి తి

, ప ధ గా X మ X రి । , సా స రి సా । , ప ధ ప ధ ని సా , ని ధ ।
చే తు లా ర న గ్ని ద రి కొ ల్ప

పా ని ధ ప మ X రి సా ॥ ,
కే యరు X

4. అభేరి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

, ని స గ మ పా ప మ । గ రీ ,, ని స । గ రీ సా ,, । ,,, గ రి నీ ॥ ,
జ ల ద ము గ ని జ డి సి తి వే శ్యామ

—: చరణము :—

, ప ప పా పా । మ పా మ గ మా । , ప ప నీ నీ । ని ధ ని స నీ ధా పా
ప సు పు కొం సు ల న లు పు బ ల సి బ య లు గ్రమ్మి

, ప ప ని సా ని । స మ గ గా , రి స సా ।
సు రి సి పా ది వి పా ది వి

, ప ని స రి ని స ని ధ పా । మ గా మ ప మ గ రి సా ॥ ,
వి ర తి నె లు గ ని శ్యా మ

౯. శుద్ధ సావేరి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౯ ప ప పా మా । ప ధా సా ధా । పా ౯ ౯౯౯౯ । మ ప మ రీ సా
క రు ణిం చి మొ ర వి న రా రా శ్యాము

౯ ధ ధ సా రి మ । ప ప మ రీ సా । రీ ౯ ౯౯౯౯ । సా ౯ ౯౯౯౯
చ ర ణ దా సి నే రా

—: చరణము :—

౯ సే రి మా మా । మ మ ప మ రి రి స । ౯ రి మ పా పా । ప పా ప మ పా
ద రి సె న మె ద గో రి కో రి కా త ర నై తి

౯ మ ప ధ ప ప ప । పా ౯ ప మ ధ ప । ధా ౯ ౯౯౯౯ । పా ౯ ౯౯౯౯
త ల చి వ సి వా ల్చై తి రా

౯ ధ ధ సా సా । ప రి ధ సా సా । ౯ ధ స రి మ మ మ రి । ౯ ప ధ ధ స రీ
స ర సు డ నీ క యి అ ర వి జో గి సా చు

౯ ధ రి స ధ సా । ౯ సా మ ప ధ రి । స ధా ౯౯ ప ధ । పా మ రీ ౯ స
వా డ వా డ తి రి గే రా వ న వీ ధు లం దు

౯ ధ స రీ మ ప ధ స । ధ ప మ రీ ౯ ధ స రి మ । స రీ సా ౯౯ । ౯౯౯ ౯౯౯౯
కుం జ కుం జ ము సె మ కే రా

6. కాపి-ఆది తాళం

—: పల్లవి :—

౹౹ రీ ౹ గ సా రి గ మ మ । పా ౹౹ । ౹ ప మా
వింత లు విం టి వ టే చె లీ

౹ గ మా ధ పా గా రి రి । సా ౹౹ । ౹౹౹౹
విం త లు వింటివ టే

౹ గా౹ గా౹ గ గ రి గ రి స ၊ ని ధ ని సా గ మా । మ గ ప మ గ రి ॥
వే్రి ప ల్లి య లో ము నీ ము సి న వ్వుల

—: చరణము :—

౹ గ గ గ రి స ని ధా ప ధ । సా ౹ రి మ గ రి । ప ని సా
గొ ల్ల భా మ పె రు గ మ్మ బో యె నే

౹ గా౹ గా౹ గ గ గ స । గ మా౹ ధ పా । మ గ మా
గో విం దు డు దా రి తా ర సి లె నే

౹ గ మా ధా౹ సా ని స । ౹ స నీ౹ సా౹ । ని స ని ధ ప మా౹
అ వు నే అమ్మోడి ద ధ నే మ ర చి

౹ ప ధా నీ౹ ని ధా ప మా మా । ౹ రి మా ధ పా । మ గ రీ ॥
కొ ను డో శ్యా మ సుం ద రు కొ ను డ నె నే

—: ౨ చరణము :—

(మ పా ని సా రి గ రీ । (గ రి స । (రి ని స
బృం దా వ ని లో కుంజకుం జమున

స రి స ని స ని ధ ప ప ధ ని స । ని ధ ప మ గ । రి మ పా
మ న మో హ ను లో క న ము లె గ సె నే

(పా (రి సా ని ధ ని మ ప । స ధ నీ ధా ప మ । గ రి ని స
మీ రా ప్రి భు గి రి ధా రి నా గ రు ని

(రి మా ప ధా (ప ధా స నీ । (ని దా ప మ గ । రీ గ సా ।
క న్నుల ప్రిణయమా ధు రు లు నిం డె నే

7. ముఖారి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

, రీ మా మ ప । ప పా ప ధ మా । ప ధా సా ,, । స రి స ని ధా పా

ఏ లీ ల పరి భు గ లి య గ ల నో తె లి య నే

, రి మ ప ధ పా । మ ప మా, గ గ రి గ స । , ని ధ సా ,, । ,,, ,,,,

నే లీ ల పరి భు గ లి య గ ల నో

—: అనుపల్లవి :—

, రి రి మా పా । ని ధా ధ మ మా । ,పా పా స ని ని ధ దా । , సా స స సా

చెలువు డం గ ణ ము చే ర బా రి మ ర లె

, ధ స రీ మ గ రి స । స దా ధ రి స ని ధ పా । , పా మ ని ధ ప ।

చెలి య చెరు ప న కా క నా ని దు ర

మ పా మ గ రి గ సా ॥ ,

క దే య ద నా

—: చరణము :—

, పా పా పా । ప మా మ ని ధా । , ధ స ని ధ పా । మ ధ ప మ గ రీ

చీ ర చిం పు లు వె ట్టి చె ఱ గు మె డ ను జు ట్టి

ఁ రీ రీ గ స । స ని ధ సా రి రి । మా ఁఁఁ రి మ । పా ఁఁఁఁఁ
 జో గి నై సా ల యు దు నే

ఁ పా పా ధ మ । ప దా స స సా । ఁ ధ స రీ రీ । రి గ స రి గ రీ
 గా జు లె ల్ల వి ఱి చి క ల చిపా ప ట చె ఱి చి

ఁ ధ స ప మ గ రి సా । ధ రి స ని ధ పా । ఁ రి మ పా ధ ప ।
 క ను ల కా టు క క డు గ కాం త యే

మ పా మ గ రీ గ స ॥ ఁ
మొ ర గ నే

8. ఆభేరి-ఆది

—: పల్లవి :—

౯ ప పా ప పా మ గ మ గ ౯ గ మా । పా స ని ధ ప మ గ । గ గ మ గ రి సా
వి ర హి ణి నే కు సు కే ని యె లు గ నే

౯ స రీ స ని ని స గా । ౯ మ పా । ౯౯౯౯
జ గ ము ని దు ర గూ రె నే

—: చరణము :—

ప పా ప పా పా మ గ గా । ౯ మా ౯ ప స ని । ద ప పా
వి ర హి ణి యో ర్తు క రం గ మ హా లు లో

౯ మా ౯ ప మా గ రి గ స । ౯ గా మ । పా ౯ ౯
ము త్తె స రు ల గూ ర్చె నే

౯ ప నీ స సా స ని స ని ధ ప । ౯ మ ధ ప మ గా । గ మ ప ప
వి ర హి ణి యో ర్తు నా యె లు క లో సు ర లు న

౯ మ పా మ గా రి సా । స ని మ గ రి సా ౯ । ౯౯ ౯౯
కు సు వు ల మా ల గు చ్చె నే

—: ౨ చరణము :—

౯ నీ ని నీ ని ధ స ని ని ధ పా । ౯ ప నీ స గా । గ రి రీ సా
తారల యొ న్ను చు నిశిగడ చె నే

౯ స నీ రి సా ని ధ ప మ । ౯ పా౯ ని పా । ని సా ।
మంచిగ డియమరి వ చ్చె నా

౯ ని సా మ గా రి స ని స । ని స ని ద । ౯ ప మ గ
మీ రా ప్రభుగిరి ధా రి నా గరని

౯ గ మా మా గ మ ప ని ధ పా । ౯ గ మ గ గ రి స । సా ౯౯
క ల సి సు క ము తు ద సం దే సా

9. షణ్ముఖ ప్రియ-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౹ ప మ గా ౹ రి । రి స ని సా గ రి । గ మా పా ౹౹ । ౹౹౹ ప ప ధ ప మా
ని దు ర న్న నే మో మ ఉ చి తి నే ప్రియుని

౹ ప ప ధ ని సా । స సా సా సా । ౹ ని రి స రి ని స । ని ధ ప మ గ రి గ ॥ మ
యెదురు తె న్నులు నూడ గ ద ల సా గి న రే లు

—: చరణము :—

౹ స స ని ధ పా ప ధ । ని సా స స సా । ౹ ని గ రీ సా । ని నీ స రి స గ రీ
చె లు లు చె వి ని ల్లు గా పో రు పె ట్టి న నే మి

౹ గ రి స ని నీ । స రి స స రి గా రి స ॥ ౹ నీ స రి సా ని స నీ ।
చె లు వు ని గ న లే మి యు మ్మ లిం

ధ ప మ గ రి గ మ ॥ ౹
చు నే మ న సు

10. తోడి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౻ స స ప మ మా । రి గ మ గ రి స ని । ౻ స స రి గ రి రి । సా ౻ సా సా
దరిసెన మే లేక నె జనొ చ్చె నే క న్న

౻ స రి గా మా । ద ధా ని ధ దా । ౻ ధ ని సా ని ని । ధ పా మ గ రి స ॥ ని
సరసు బా సిన దా ది సె మ్మి నొ చ నే ప్రియుని

—: చరణము :—

౻ పా పా మ ధ ప । గ మా పా పా । ౻ ప ధ నీ నీ । ధ ని స ని ధ దా
వా ని య లి కి డి చా లు ఉ ల్లము పొ ౦ గు నే

౻ ధ ప ధ ని సా । స స ని ని ధ నీ । సా౻ ౻౻౻౻ । ౻౻౻ ౻౻౻౻
పలుకు తీ యము లొ లు నే

౻ ధా గా రి స । స నీ ధ ని స స । ౻ ధ ని స ని ధా ప ప । మా ప మ గ గా
వా ని పయ నముదా రి ప డి గా పు లుం దు నే

౻ గ మ ధా గ మ । ధ మా గ రి స ని । సా౻ ౻౻ ప ధ ।
రే యి యుగ మై వే చు నే ప్రియు

ని ద మ మ ప గా రి స ॥ ని
ని

11. కమాసు-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

ౘ స ని సా నీ । ధ పా మ గ రి గ । మాౘ ౘౘ గ మ । పాౘ గ మ ప ద ॥ ని
కూ యిమా న వే కో యి లా ప్రియు బా ణి

—: అనుపల్లవి :—

ౘ మ గ సా స మ । గ మా ప ని ధా । ౘ స ని సా రి స ।
రే యి వి ర హి ణి వి ని న క న లి కం

ని ధా గ మ ప ధ ॥ ని
ర ము ను లు ము

—: చరణము :—

ౘ గ మ ని ధ ని ప । ధ నీ స స సా । ౘ ధ ని సా రి స ।
రె చ్చి చం చు పు చి ది మి య దు ము కా

స స ని ధ ని ధా
ర ము వి న వే

ౘ ని స గా గా । గ రీ గ మ గ రి స నీ సా । ౘ ప.ధ ప ద ని ధ నీ రి స ।
ప్రియుకే ను నా క త డు న డు మ నీ

ని ధ ప గ మ ప ధ ॥ ని
వె వ త తే

12. కాంభోజి-ఆది

—: పల్లవి :—

ссс ప ధ స ని ధ । ప ధ ప మ గా ప । ధ స ప ధ । సా с
అ మ వ స నె ల గా కా నే ల రా

ссс ప ధ స పా మ X । రి X సా с స । రి X మ ప । ధ ప మ
క ను జూ పు ల కే క ర వే ల రా

—: చరణము :—

ссс స స పా ధ । సా స స । రి గా మ । గా с
మ ధు వ న మే గె ద వు మా ధ వా

ссс గా X రి X । స స స ప ధ । స స రి రి స ని ధ । ప ధ ధ ప ప మ
మ న్మో ల మ లు ప నీ వ ల పు టు రు ల

13. పంతువరాళి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

‹ సా ని ధ ప మ । గ మ రి గ మ పా । ‹ మ మ పా ‹ ధ । ధ నీ ధ ప ధా ॥ ని
ప న్ని పో యె నే యురు లు మ న మో హ నుడు నే డు

—: చరణము :—

‹ మా ప ధ నీ । స నీ స రి సా । ‹ స స సా స ని । ధ ని ని రి నీ
మా వి మో సు ల పి క ము చి క్కి లి చే సె నే
ధ ని ద ప మ ।
గ ళ ము

‹ నీ స గ రి సా । స రి స ని ధా ప ధ‹నీ । ‹ సా ‹ రి స ని ధా ప మ
చా వు మె త్తు ను నే ను కే రి న
గ రీ స రి గా మ ప ॥ ధ
వ్యాను జ గ ము

14. హిందోళం-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౹ మా మా గ మ ౹ గ సా ని ధ నీ ౹ సా ౹౹ ౹౹౹ ౹ ౹ గ ని స గ మా
ప్రే మ జే సి న వె ఱ్ఱి నే నా బా ధ

౹ గ మ ధ ని నీ ౹ ని ధా ని ధ ని ధ ౹ మా ౹ ౹౹౹౹ ౹ ౹౹౹ ౹౹౹౹
నే మి దె ల్పి న నే రి కే

—: చరణము :—

మ గ గా౹ మ ౹ ని ధ ధా ధ మ ధా ౹ ౹ ధ ని సా ౹ ని ౹ ధ నీ ధా ధా
ఆ కా స ము న ప్రియుడు స వ రిం చె నే శ య్య

౹ ధ ని స గ స ని ౹ ధ ని ధ ధ మ మా ౹ ధ నీ సా ౹౹ ౹ ౹౹౹ ౹౹౹౹
అను వా న టే వా ని గ లి య

ని ని స మ మా ౹ మ గ స సా సా ౹ ౹ ని ని స గ స ని ౹ ని ధ ని ని ధ దా
అలుగు మొ న ల బొంత యమరిం తు నే క ను ల

౹ ధ ని స గ స ని ౹ ధా ౹ ని స ని ని ధ ద మ ౹ మ ని ధ నీ ౹౹ ౹
గదురు నే సుం తే ని నిదు ర

ని ధ మ గ మ గ స ॥ ౹

15. నీలాంబరి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

ఁ X మ పా పా । ప ధ మా మ X రి X । మా ఁ ఁ ఁ ఁ ఁ ।
వె లి తి రే X ను పిం చె నే

ఁ X మ గా X స సా
ప్రి యు శే మి

ఁ ని స గా ఁ మ । పా మ మ X రి స । మా ఁ ఁఁఁఁ । ఁఁఁ ఁఁఁఁ
వె ల వె ల్ల నై తో చె నే

—: అనుపల్లవి :—

ఁ గా మా పా । ఁ పా ప మ ప ని । సా రి స ని ప మ ।
పీ టి లో న వె లి చో టి లో

మా X రి ప మ X ॥ స
నే వే శ

—: చరణము :—

ఁ X మ పా పా । పా ఁ పా X మ । పా ఁ పా ప మ । X మ పా మ
వే ని కై యిం క దీ ప మ్మిడు దు నే

గా మ ప గా మా । రి
యిం ట

ఁ X మ పా ధ ప ప మ । మ X గా మ X సా । ఁ సా స మ X X । మా ఁ ఁఁఁఁ
ప ర దే శ ము ల రా జు తా రా డ గా

౯ గ స పా పా । మా ప ప స నీ । ౯ ప ని సా స ని । స నీ రి స ని ప
నా ని ప రుం డ ని వి రి శ య్యా వి స మయి

౯ గ మ పా మ మ । ప స ధ దా ప మ గ రి గ । మా ౯ ౯౯౯౯ ।
మ న సు క ట క ట లా డె నే
గ రి గ మ గ సా
క ను ల లో

౯ స ని స రి గ మ । ప ధ మా గా రి గ రి గ రి ప మ గ ।
కు సు కు మ స లు ట లే డ
సా ౯౯౯౯౯ । ౯౯౯ ౯౯౯౯
నే

16. కేదార గౌళ-మిశ్రచాపు

తేపె...

—: పల్లవి :—

ౕ సా రి స ని ధ । ప పా ప మ పా । ౕ మ ప ధ ప పా । మ గ రి రి గ రి స
ప ట్టి నం దు కు సా మి ప డ తి మా న ము గా చు

ౕ ని స రీ రి మ । ప పా ప మ ప ని । సాౕ ౕౕౕౕ । ని ధ ప మ ప నీ ॥ ౕ
న ట్టి స మ య ము వ చ్చె రా నా చె యి

—: అనుపల్లవి :—

ౕ ప ప ని మ పా । ని నీ స రి రీ । ౕ రీ మ గ రీ సా । స సా ని ధ పా
అ న్ని నే తు వు నీ అం డ జే రి తి శే ర

ౕ ప ప రి స సా । ని ధ మ ప స సా । ౕ పా ధ ప మ గ । రి రీ రి మ ప ని ॥ ౕ
అ వ స ర ము లు దీ ర ఆ దు కో ర త రు ణి

—: చరణము :—

ౕ ప ప ధ ప పా । పాౕ ప మ పా । ౕ ప ప స ని ధా ని ధ పా ।
భ వ మ న్న ము న్నీ రు గ డ వ నో

ప మ గ రీ ౕ ౕ
ప ను రా

ౕ రీ గ రి సా । ౕ సా ని ధ ధా । ౕ ని స రీ మ గ । రి మా పా ౕ ౕ
ని న్నే గా ని యి త ర త ర ణి సె న్న ను రా

(ఉత్తరార్థము అను పల్లవివలె)

17. యమునా కల్యాణి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౯ X X X రి సా । సనిధ X రి గా । ౯ X మ పా పప । ధ ప మ X రి గా ॥ ౯
వి న గా నో తున్నే చె లి వి భు ని ప ద ము ల ర వ ళి

—: పల్లవి :—

౯ గా గా X రి । X ప మ ప ధ పా । ౯ మ ప ధా ధా । ప ధ స ని ధ స పా
అన్న వ కా ని కై మి న్నంది కొ న జా తు

౯ X మ పా ౯ మ X రి । మ X రి స స X రి । గా ౯ ౯ ౯ సా ।
మ హా రా జా య న వ చ్చు నా
స ధ ప ప మ X మ ॥ రి

—: చరణము :—

౯ X X ప రి X X । ప ప మ ప ధ పా ౯ మ ప దా ధ ధ ।
క ను లు వి రి సి న కే కి మొయి లు కై X

ధ పా ధ నీ ధ స పా
సి బ లా క

౯ ప మ ప ధ ప మ X X । X X రి X మ ప ధ । పా౯ ౯౯౯౯ । ౯౯౯ ౯౯౯౯
క ల నా ద మొ లి కిం చు నే

ఽ మ ప దా ధ స । స సా సా సా । ఽ స గ రి సా సా ।

పొం గి మ బ్బుల రా తు నిం గి నిం

స ధా స ధా ధ ప పా

గి నె కు రి య

ఽ గ ప ధ స స ధ । ధ పా ప మ గ రి । ప మ గా ఽఽఽఽ । ఽఽఽ ఽఽఽఽ ॥ ఽ

మె ఱ పు తీ గ్గు లు స డ లె నే

18. మలయ మారుతం-మిశ్రిచాపు

—: పల్లవి :—

౹ గ పని ధ ధ ప । గ ప గ గ రి సా । ౹ గ గ పా ౹ ప ।
క లి కీ పా ను పు జే రి క ను మూ సి

ధ పా ధ నీ ని ధ ధా పా
తి నో లే దో

౹ గ ప ని ధ ధ ప । గ రి స స రి గ ప గ । పా ౹ ౹౹౹౹ । ౹౹౹ ౹౹౹౹
కాం తు డ ల్లన తో చె నే

—: చరణము :—

౹ ధా ప గ ప ధ । ని ధా ధ ని ధా । ౹ ధ ని సా ని ధ । ని సా ని రి సా
వా ని ప ద ము ల వ్రా లి ప లు క రిం ప గా క ను ల

౹ ధ ని స రి గా గ రి । స ని ధ ని ని సా । ౹ సా ని ధ ప మ ।
తె ఱ చు నం త కే ప్రియుడు వం చిం చె

గ ప ధా పా గ ప గా రి స ॥ రి
నే

19. మోహన-జంపె

—: పల్లవి :—

గా రి రి స । సా ధ స రి । గా ౯౯౯ । ౯ ప ౯ రి స రి ॥
అంపి రా వింపర మ్మా వ౯కా ని

—: అనుపల్లవి :—

ప ౯ ప ధా । స స ధ ప ధ । స స స ధ ప । ప ౯ ధ ప ౯ రి స రి ॥
పలు క రిం త ల మ న సు పు ల క రిం ప ౯ బి లు వ

—: చరణము :—

గా రి ౯ ౯ । ప ప ప ధ ద । ప ధ స స స । స ధ రి స ధ ప ధ
నన్ను ౯ ది యు దు క మ్మ నై న గి లు క ౯ రా డ

౯ ధ ధ ౯ రి । స స ధ ప ధ । సా స ధ ప । ౯ ప ౯ రి స రి ॥
ఏ టి ము చ్చట త న కు ఇం త న న్న ల యిం ప

20. చక్రవాకము-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౹ మా గ రి రీ । గ మా పా పా । ౹ గ మ ప ధ ని ధ । ప మా గ రి స రి ॥ గ
వి న్న వో యె నే వీ డు పి్రయుని బా ని నే డు

మా గ రి రీ । గ మా పా ౹ ధ । ధ ని ధ పా ౹౹ । ౹౹౹ ౹౹౹౹
వి న్న వో యె నే వీ డు

—: చరణము :—

౹ ని ధ పా మా । ప ధ ప ధ ని దా । ౹ ధ ని సా సా । స ని ధ పా మా
వె న రూ ని వ గ కా ని న ను గూర్చు నా వా ని

౹ ప మ గ రి రీ । రి గ మ పా ప ధ । ని ధ ధా ౹౹౹౹ । పా౹ ౹౹౹౹
మ న సా ర సే విం తు నే

౹ ని ధ నీ స రి । సా౹ సా సా । ౹ స రి గ మ గ రి । స సా ని ధ ని స
కాం తున కై కా న కా న గు్ర మ్మ రి కా వి

౹ సా సా సా । ని ధ ప ప మ ప ధ । ధ ని ధ పా ౹౹ । గ మా గ రి రీ ॥ ౹
చీ ర లు గై సే తు నే చె లి యా

~

21. శంకరాభరణము-జంపె

—: పల్లవి :—

ప మ గ మ మ । పా ప ధ ని । సా ౹౹౹ స ని ధ ప మ గ
సు క ము గ డి యే నె ఱు గ నే వ ల కే ని

గ మ ప మ గ । మ రి రి స ని । సా ౹౹౹ । ౹౹ ౹౹౹
మొ గ ము వె న్నె ల దో గ కే

—: అనుపల్లవి :—

సా సా స । ని ధ ని సా । మ ప స ధ ప । గ మ రి స రి గ మా
పా్రణం పు పా్ర ణ మే త ను బా సి మ నె ద నే

—: చరణము :—

గా మ పా । ప ప పా ప । మ ప స పా । మ గ గ మ రి
అ న్నమిం । ద దు క న్ను ని దు రె ఱుం గ దు న న్ను

గ మ ప మ గ । గ రి సా రి । గా ౹౹౹ । ౹౹౹౹౹
వి ర హ మొ క్క్రటవే చు నే

ప మ గ మా । ప ధ ని సా । ని స స మ గ రీ । స ని సా స
వ్రణి త నై పా లము ల న్నియు భ్రమిం తు నె ఆర్తి

ధ ని సా స । స ధ పా మ । పా ౹౹౹ । ౹౹ ౹౹౹ ॥
గ వు సా మి నే గా న నే

22. సామరాగము-జంపె

—: పల్లవి :—

స ధ స రి మ । ప ధ సా ధ ప మ । గా౽ రీ । సా రి ధ స
కు శ ల మిం తే న డు గ డే ఓ య మ్మ

—: అనుపల్లవి :—

దా ధ దా । ప ధ స ధ ధ ప మ । పా ధ సా । ధ ప మ గ స రి గా రీ
ల జ్జ మా లి న త ను వు ను జ్జ గిం ప రె, య సు వు

—: చరణము :—

ధ ధ ధ ధ ద । ప ధ పా మ । ప ధ సా ధ । సా స సా
క ను లు పె ద వు లు వి ప్ప కే రే యి వే గె నే

స ధ రి స రి । ధ స ద ధ ప । ప ధ సా ధ ధ ప । ప మ ధ ప మ గ రీ
మూ గ నో ముగయుగము . లే గ సు క మే డ నే

23. జంఝూటి-ఆది

—: పల్లవి :—

గ మ గ రి స ధ స రి । గాౕ గ । గ మ గ రి
జ న న మ్మృతి స హిచ రా ని ను వీ డి

గ ప మ గ రి స ధ ప । ధ ధ సా । ౕౕౕౕ
ని శి గి న మెటుగ డ తు ను రా

—: చరణము :—

మ గ సా స స ధ ని । సా స ధ । స ని ధ ధా
ని ను జూ డ ని సు ఖ మ న్న నే మి నా

ధ ధ స రీ రి స రి । గ స రి ప మా । గా ౕౕ
మ న సు కింతరొయు కే రా

మా మ మా మ గ మ । ప ప ధ మ । ధ ప మా గా
ఆ ట్లు నె త్తి తె న్న ర సి శే యి క

గ మ గ ప మ గ రీ స రి రి । గ స రి ప మ గ । సా ప ధ స రి
న్నె ట్టి వారి వె లి సే రా

24. అఠాణా-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౪ ధా పా మ ప । గ మా పా ౪౪ । ధ నీ ప పా ౪౪౪౪ । ౪౪౪ ౪౪౪౪
రా రా ద రి సె న మీ య

—: అనుపల్లవి :—

౪ మ ప ధ ని సా । ని ధా నీ సా । ౪ సా ౪ రి స ని పా ప ధ ।
వ ల పు ల దొర ని న్ను వీ డి నే
ని ప మ రి స రి మ ॥ ప
నెటు ని లు తు (రారా)

—: చరణము :—

౪ రి మ పా పా । ప పా ప మ పా । ౪ ప మ ప ధ ద ని ।
జ ల ము బా సి న త మ్మి చం ద్రు జే
స స ని స రి స ని పా
ర ని ర జ ని

౪ మ ప ప మ గా మ ప । ప పా ప ని పా ప ని పా । మ పా ధ నీ ప । ౪౪౪ ౪౪౪౪
గా నా కా న క ని న్ను ప్రియు ని

౪ మ ప ధ ని స స । స ని ధ దా దా । ౪ ని స రి మ రి స । స ని ధ ని స సా
ఎ డ ద సు లు మ గ బా ళి క ల త ల ల తే ల దూ లి

రాగి

౹ ప ధ స ధ ని ని । సరి స ని పా ధ ని పా । ప మా ప సా ధా౹౹ ।
ఏ వే ళ బ డ ది రి గా ద రా

౹౹౹ ధ మ మ ప ॥ ప
సా మి

25. తిలక కామోద్-రూపకం

—: పల్లవి :—

ఫ ప సా రి మ । గ రి గ నీ సా ॥
ఎ వ రే వే రె వ రే

రి మ ప ధ పా । మ గ రీ రి గ నీ । ఫ ప సా రీ ప మ ।
గి రి ధ ర గో పా లుడుగా కె వ రే నా

మ గ రి గ సా ౹౹ ॥
కె వ రే

—: చరణము :—

రీ మ ప ధ మ । గ రి గ సా స । రీ మ ప నీ । మ ప స ని సా
తాతమా త భ్రా త బం ధు లెవ్వరు నా వా రె వ రే

మ ప ప నీ ని । మ ప సా స స । ప ని స స రి రి । స ప ప ధ ప
ఎ త నిమా ళి శి ఖి పిం ఛము ఎ నయున త డే నా ప తి

మ గా రి
గా   (కెవరే)

26. మధ్యమావతి-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

౸ రి రి ప మ రీ రి స । స రి మ రి స న్రీ । ౸ న్రి స రీ రి స । రీ౸ ౸౸౸౸
గి రి ధా రి యిలు జే ర వె డ లుదు నే

—: అనుపల్లవి :—

౸ రి రి మా మా । రి మా పా పా । ౸ ప మ పా నీ । ప నీ సా సా
గి రి ధ రు డొ క డే నా ని క్కా మా చె లు వు డు

౸ పా ని స రి సా । ని పా ని స రీ । ౸ స స నీ ప మ । రి మ ప ని పా
వా ని చ క్క-ద న ము త వి లి తి వి య దే

ప మ రీ రి స ॥ ౸
మ న ము

—: చరణము :—

౸ రి మ పా ప మ । మ రీ రి స న్రీ । ౸ న్రి స రీ సా । రీ౸ ౸౸౸౸
మా ప ట నే క ద లి త ర లు దు నే

౸ రి మ ప ని ప మ । రి ప మ రి రి సా । ౸ న్రి స రి మ రి మ । పా౸ ౸౸౸౸
రే ప టం త ట మె ద లి మ ర లు దు నే

‹ పా నీ ప ని । స నీ స స సా । ‹ ని స రీ సా । ని పా ని స రీ
రే పు మా పు ల వ ల పు తేని దా పు ల జె ల గి

‹ సా రి స సా । ని పా ని ని సా । ‹ ప ని స ని ప మ । రి ప మ రి రి సా ॥ ‹
ఆ ట పా ట ల వా ని అ ల రిం తు నే

27. వసంత–మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

ం సా మ గ మ మ । ధ దా స ని సా । ం సా స ని ధా ధా ।
నీ కై సు క ము లె ల్ల కొ ల్ల పో
మ ని ధ ధ మ మా
యి న న న్న

ం గ స మ గ మా । గ మా ధ మ ధ ని । ధాం ంం స ని । ద ధ మ గ
ఇ క నీ యే చు ట లే ల రా గో పా ల
మ ప మ గ రీ ॥ స ని

—: చరణము :—

ం మా మా మా । మాం ని ధా ధ మ గా । ం మా ని ధ ని మ ।
ఉ ల్ల మ్ము లో లో న రా జి ర గి
ధ నీ సా సా
తె ను బా ళి

ం స రి సా స ని । ధ మా గ మ ధ ని । స రి ని ని ధ ద మ ।
ఉ డు ప ప రు వి డ విం త త డ యా గా
గ మ ప గ రి స రి ॥ ని
ర ణ మే మి

28. శహానా-మిశ్రచాపు

—: పల్లవి :—

, ని స గ రి రీ । రీ, రీ రీ । , రి గ మ ప మా । గ గా రి రి సా
దా సి గ న న్నేలు శ్యా మ సుం ద ర చ ర ణ

, ని స మ గ రి స । సీ ధ ని స రి రి గ । సా ,,, రి గ ।
దా సి గా న న్నే ల రా గి రి

మ ప మ గ గ రి గ రీ ॥ స
ధా రి

—: చరణము :—

, రీ రి గ రీ । రి గా మ ప పా । , మా దా ధా । ని నీ ని స ని ధ పా
దా సి నై వ న మా లి నై వే ళు వ నే ని న్ను

, ప మ ప ధా ప మా । గ రీ రీ ప మ । సా ,, ,,, । ,,, ,,,,
ని త్య మ్ము ద రి సిం తు రా

, పా ప మా, । ధ నీ సా సా । , ధ ని సా రి స । ని నీ ని స ని ధ పా
బృం దా వ న ము న కుం జ కుం జ ము న నీ

, రీ గా మ ప । ప ధ ప మా , । గ మ గా రి గ రీ । సా ,,, రి గ ।
లీ ల లా ల పిం తు రా గి రి

మ ప మ గ గ రి గ రీ ॥ స
ధా రి

తప్పు ఒప్పుల పట్టిక

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౧	6	ఆత్యావశ్యకము	అత్యావశ్యకము
	10	సాంస్కృతిక	సాంస్కృతిక
	15	మున	మును
	22	చేచుకొని	చేసుకొని
౩	5	నేటికి	నేటికీ
	14	కనుజులను	కనుజులును
	16	నిర్వృతమే	నిర్వృతయే
	19	తొలింటి	తొల్లింటి
౪	3	పరిత్తు	పరిషత్తు
౫	1	చిన్నతనముందు	చిన్నతనమందు
	9	పాటలకు	పాటలను
౬	5	వరుసలలోనే	వరుసలలోనే
	14	రాగాతాళములే	రాగతాళములే
	23	వరుసలను	వరుసలును
౭	10	మహానీయుని	మహనీయుని
	17	టలను	టలును
	22	న్యథ	వ్యథ
౮	21	అతుకొని	అతుకుకొని
౧౦	11	చిన్నతనమువనే	చిన్నతనముననే
౧౮	9	జలఖిలభయా	జలబలభయా
౧౯	9	మంటలోన	మంటలలోన
	13	జడసితినే	జడిసితినే
౨౦	6	మైతోహూాయ	మైతోహోయ
	9	జోగణహాంగీ	జోగణహూగీం
	11	కుంజీబన	కుంజబన
౨౧	7	కరణించి	కరుణించి

Acc. No.
Library
NOT FOR ISSUE
...27.5...

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౨౩		సమసెరా	సమసేరా
	15	యెన్నుచు	నెన్నుచు
	8	తమ	తుమ
౨౪	8	నెమ్మ	నెమ్మి
౨౭		'మధువన జాయి రహే మధు బనియా' తర్వాత యీ క్రింకి పంక్తి చేర్చునది :— "హమపర్ డారో ప్రేమకే ఫందా"	
౨౯	3	వరపుల	వలపుల
	4	పొదుగింతునే	పొదిగింతునే
	12	వలవుటురుల	వలపుటురుల
	16	చిలికి	చికిలి
౩౧	2	పొసియ	పొళియ
	2	బటుదు	బట్టుదు
	7	సవరించచెనే	సవరించెనే
౪౩	3	సుజ్జగింజదె	సుజ్జగింపదె
	6	వలకాడురా, కొంటి	వలకాడు రాకొంటి
౪౫	5	మరకరేణుగతి	మదకరేణుగతి
	13	దరసెన	దరిసెన
౪౬	17	ప్రేమభా	ప్రేమబేల
	20	ఛాఛసిరైు	ఛాఛపిరైు
౪౭	17	బాబలి	బారబలి
౪౯	13	మననేరునే	మననేరనే
౫౧	5	పుట్టవులనో	పుట్టువులనో
౫౬	1	విలచి	విలిచి
౫౭	8	అగరు	అగురు
		యెన్నుచు	నెన్నుచు
	8	నందేసా	నందేనా

విశ్వవిద్యాలయ
...థాలయం